



A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

Sárospataki Református Lapok

LX. évf. 2. szám
2007. május

*„...erőt kaptok, amikor eljön
hozzátok a Szentlélek, és tanúim
lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és
Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.”
(ApCsel 1,8)*

Szobor-szindróma

Budapesten 1956. október 23-án ledöntötték a Sztálin szobrot. A monstrum maga gigantikus méreteivel egy világméretű hazugság és a félelmetes terror szimbóluma volt. Ez a tett magas fokú erkölcsi érzékről tett tanúbizonyságot, és arról a reményről, hogy lehet majd építeni tisztább jövőt. Eltelt öt évtized és oda jutottunk, hogy szinte nincs hazánkban olyan település és köztér, ahol és ahonnan ne loptak volna el egy-két köztéri szobrot. A szobrok ma is dőlnek, sorozatosan, csak hogy nem a szebb és tisztább jövő reményében, hanem a fémkereskedők üzleti megrendeléseinek arányában, híven jelezve egy beteg, szétesett társadalom belső rothadásának megrendítő állapotát. Az esetek felderítésének sikertelenségét azzal a régi mondással érzékeltethetnénk, hogy a rendőrség "bottal üti az elkövetők nyomát", ha az említett „szerv” a bottal ütést nem a hazudozó főpolitikus ellenzékének véresre verésére alkalmazná. Persze az éremnek ez csak az egyik oldala, mert egy szétesett társadalomban a bűnmegelőzés és a bűnüldözés eleve kudarcra van ítélve. A sorozatos szoborlopás a betegség tünete, a kórokozó pedig az a tudatos manipuláció, mesterkedés, amelyet bizonyos érdekek okán a társadalom bomlasztásában érdekelt csoportok méregkonyhájában tenyésztnek. Nevezzük is nevén ezt a boszorkánykonyhát: posztkommunista liberalizmus.

A címlapon Bertha Zoltán: „Tétova remény” című festménye látható.

Fotó: Gombos Levente, Levi Foto

© Tiszáninneni Református Egyházkerület.
Bárminemű másolás és sokszorosítás a kiadó előzetes engedélyéhez kötött.

Tartalom



Gyönyörködöm a Te beszédedben	3
Abaúji Egyházmege	5
<i>Emlékezetes vasárnap Szendrőládon</i>	5
<i>Károlyi Napok Göncön</i>	5
<i>„Kincset érő kövek”</i>	7



<i>Baksy István: Emlékezzetek a régi napokra! - sajátos könyvajánló</i>	8
<i>Göncruszkai passió</i>	9
Borsod-Gömöri Egyházmege	10
<i>Műemlékvédő templomújítás Alacsán</i>	10
<i>Ónodi hálaadás</i>	12



<i>A Presbiteri Szövetség Dél-borsodi Területi Szervezetének Konferenciája</i>	14
<i>A „Jósua” Erdei Iskola Bázishely és Református Oktatási Központ</i>	15
Egervölgyi Egyházmege	16
<i>Hálaadó istentisztelet Felsőtárknyban</i>	16



<i>Női szolgálattelvők találkozója Mezőkövesden</i>	17
<i>Nyugdíjas lelkipásztorok és lelkészözvegyek találkozója Egerben</i>	18
Zempléni Egyházmege	19
<i>Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből</i>	19
<i>40-esek köre Tokajban</i>	20



Intézményeink	21
<i>Környezeti nevelés tanórán kívül a Sárospataki Általános Iskolában</i>	21
<i>Istentisztelet rendhagyó módon</i>	22
<i>A Lévy József Református Gimnázium hírei karácsonytól pünkösdig</i>	23
<i>A pataki gimnázium életéből</i>	29



<i>Továbbképző konferencia a sárospataki teológián</i>	30
Az igazat mondd, ne csak a valót	31
Portré - Kövér Imrével, a sajtóosztály vezetőjével	34
Kérdőjelek - Pünkösd és Babel	37
Tudós lelkipásztoraink	39



Kerületi események	41
<i>Lelkész-presbiteri konferencia Tiszáninnen</i>	41
<i>Kerületi lelkészértekezlet Sárospatakon</i>	42
Ajánló	43



Sárospataki Református Lapok

Felelős kiadó: A Tiszáninneni Református Egyházkerület Elnöksége

Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Dienes Dénes

Szerkesztőbizottság:

Barnóczki Anita, Füst-Molnár Szilveszter, Rácsok András, Rácsok Gabriella

Egyházmegei sajtóreferensek:

Gombos Péter, dr. Kádár Zsolt, dr. Sándor Endre, Gazda István

Teljes nyomdai előkészítés:

Füst-Molnár Szilveszter, Rácsok András

A szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1., srlszerk@freemail.hu

Nyomda: Szász & Társai Nyomda, 3526 Miskolc Szentpéteri kapu 5.

Példányonkénti önköltségi ár: 500 Ft; **Eladási ár: 250 Ft**

„Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek...”

Lukács 9:55

„Mert nem a csüggedés lelkét adta nekünk az Isten,
hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”

2Timóteus 1:7

GYÖNYÖRKÖDŐM A TE BESZÉDEDBEN

Milyen lélek van bennünk? Sokszor nem is tudjuk.

Az úton járás közben, a megoldásra váró feladatok közepette azt a jó hírt méríthetjük az Igéből, hogy az elhívott életek nincsenek egyedül. Ott van mellettük Jézus, a Mester, aki vezet, s mindenre megtanítja őket. Ha kell, még dorgálással is nyomatékosítja a Lélek szerinti cselekvés szükségességét, ha elragadja őket valami más lelkiület az élet küzdőterein. Jézus a szeretetnek egy keményebb, szigorúbb oldalát is megmutatja, jó cél érdekében. De nem csak tanítványai nevelése idején történt mindez, Igéjével és Szentlelkével ezt velünk is teszi.

A tanítványokhoz hasonlóan gyakran a mi esetünkben sem a tanítványsághoz méltó szavak és tettek árulkodnak a bennük levő lélek, lelkiület minőségéről. Nagy áldás az, ha bennünk összhangban van küldetésünkkel. Tudatosulnia kell bennünk, hogy nélküle nem tudunk jót gondolni és jót szólni. Hogy ezt tehessük, a Lelket tőle kell kérnünk, tőle kell várunk. Ígéretet kaptunk arra, hogy ha kérünk, adatik nekünk ebből a mennyei ajándékból. Isten Krisztusért a Szentlélek jelenlétét is megadja, így meglehet bennünk az erő, a szeretet és józanság lelke, egy kedves énekünk szavaival szólva: „hogy maradjunk útjában, s ne csüggedjünk háborúinkban”. Lelkével éri el, hogy ne a pusztítás indulata érvényesüljön bennünk, hanem az életé, mely általa diadalmaskodik akkor is, ha szenvedésen vagy áldozatvállaláson kell keresztül mennünk.

Ilyen felülről való áldások lehetőségei közt miért tudunk mégis olyan könnyen elcsüggedni? Talán mert földi sorsunkban külső elutasításokat, belső gátlásokat tapasztalunk meg, az életben átélünk kudarcokat, lelki csalódásokat, ezernyi veszélyt, és a halál közelségét. Mindezt nem könnyű feldolgozni. Könnyen megfáradunk a világ zajában, a mindennapok kötelességeiben, a hűséges helytállásban, kitartó imádságunkban is. Ha a nagyvilágra tekintünk, ijesztően kicsinek érezzük magunkat. Ugyanakkor

saját személyünk, szeretteink, a hozzánk közel állók dolgai a legnagyobb jelentőségűek, legfontosabbak számunkra. Fontos esemény minden, ami velünk – velük – történik, és rosszul érint minden, ami az életbiztonságot fenyegeti. Könnyű elhinni, hogy nekünk van igazunk, és jogos a felháborodásunk. Innen már csak egy lépés, és elveszítjük jóindulatunkat. Az Ige mérlegére téve kell megkérdeznünk magunkat, milyen lélek az, amelyik úgy gondolkodik: pusztuljatok, mert nekem rosszul megy a dolgom, mert engem megsértettek, velem igazságtalanság történt. Nap mint nap hallunk arról, hogy mennyi fenyegetést mondanak, kapnak az emberek. A sértődöttség, bosszúvágy, a türelmetlenség a másik ember iránt ma is megvan. Ilyenkor értelmünket elfedik a sötét árnyékok, és nem tudunk Isten világos gondolataiba beilleszkedni. Ilyenkor kell kérnünk és megkapnunk a Szentlelket, mert ezzel Isten egyrészt megment, másrészt megmentőkké is tesz.

Gyakorlati, valóságos példája lehet az Isten Lelke munkálkodásának, gyógyító, megtartó hatalmának dr. Olofsson Placid 91 éves, bencés szerzetes tanár, akit módomból Sárospatakon meghallgatni. Elmondta életének, GULÁG-on való 10 éves rabságának tanulságait. A legnagyobb nyomorúságok közt is valóságosnak érezte a Szentlélek ösztönzését, amellyel felülemelkedhet a kiszolgáltatottságon, a megaláztatásokon, s az ő tulajdon értetlenségén, a súlyos miérteken. A Lélek tette boldoggá, amikor felfedezte, hogy az ő hivatása az, tartania kell a lelket fogolytársaiban. Ha testileg le is gyengültek, lelkileg nem, és közülük sokan haza is jöhettek. Szavaiból még most is olyan erő áradt, hogy arcunkra könnyes mosolyt csalt, szívünkben lelkesedést fakasztott. Bosszú, visszavágási vágy, önsajnálát egyáltalán nem volt benne, csak hálaadás az Isten megtartó kegyelméért. Talán így kellene előjönni az örömről, hálaadásra, szeretetre való készségnek a mi körülményeinkben is, hogy megmaradjunk, hogy túléljünk?

Mennyi minden van, amihez erős lélek és szeretet kell! Élni a mindennapokat kötelességekben, hűségben, megbízhatóságban, alkotó tevékeny-



ségekben csak Istentől kapott erővel lehet. A bennünk lévő lélek önmagára hagyatva elárvul, kiábrándul, bizonytalanságok gyöttrik, bűnök rágják. Az Istentől elnyert lelkierő pedig megmutatkozik, akár a fizikai erő, csak másképpen. Nem lehet nem észrevenni, amikor valakit képessé tesz hatalmas életterhek összeroppanás nélküli hordozására, fájdalmak elviselésére, vagy valami jó, olykor hősi tett véghezvitelére. Isten szeretetének áldása nem csupán az ünnepi szavakban, hanem a hétköznapi küzdelmeiben is megmutatkozik. Ha a családban vagyunk, akkor ott gyakoroljuk azt, hogy vannak gyermekek, akiket gyámolítani, előrébb juttatni kell. Vannak betegek, öregek, akiket gondozni kell. Vannak ellenszegülők és hitetlenek, akikkel jót kell tenni, és értük még kitartóbban kell

zanságnak lelkét. Így az erő nem lesz erőszak, a szeretet nem lesz formalitás, és a rajongás, sőtétén látás helyébe a józan döntés lép. Szükségünk van erre a lelkületre, hogy biztosítsa szabadságunkat az ösztönök mindent uralni akaró hatalmával szemben. Ez a lélek szabályozza a bennünk lévő ösztönöket, s mindenből csak annyit javasol, ami az életet építi, és nem rombolja. Az élet elképzelhetetlen szabályozók nélkül, amit mindenki az egyedisége, az egyéni sajátossága szerint élhet meg. Ahogy a jó edző személyre szabja az edzés mértékét, és ahogy a jó orvos személyre szabottan állapítja meg az orvosságadagokat, úgy személyre szólóan adja meg a Szentlélek az ajándékok mértékét az összes emberi megnyilvánulásban. Gondoljunk ezért arra, hogy Isten sohasem csak elvesz va-



imádkozni. Ha a gyülekezetben vagyunk, az atyafiak szeretetét gyakoroljuk, de ha népünk, emberiségünk ügyéről van szó, akkor is a szeretet parancsa kötelez bennünket. A szeretet lelkülete közösséget teremtő erő! Bizony ezeknek a szeretet-viszonyoknak vannak nehéz kérdései, mégis semmi máshoz, csak ahhoz a min-tához kell igazodnunk, amely az Atya, a Fiú és a Szentlélek között volt.

A terhektől gyakran irtózunk, és elfordulunk személyektől, sőt elragadhat minket a szenvedély. De Isten adja az erőnek, szeretetnek, jó-

lamit, hanem inkább megad. Olyat, ami önmagában hordozza értékét.

Milyen lélek van bennünk? Sokszor nem is tudjuk. Törekedjünk hát megismerni és kérjük: Isten Szentlelke legyen bennünk és velünk. Ő adjon mindnyájunknak olyan lelkületet, amely nem csüggedt, nem erőtlen és nem mámorba süllyedt, hanem vezet minket a keskeny úton az üdvösség felé.

id. Virágh Sándorné
ny. lelkipásztor, Sárospatak

ABAUJÍ EGYHÁZMEGYE



Emlékezetes vasárnap Szendrőládon

Valóban emlékezetes nap volt 2007. március 11-e a szendrőládi református gyülekezet életében. A számára legkedvesebb helyen, az Isten há-

zában köszöntöttük Lekori József testvérünket és kedves feleségét, Margit nénit, akik 76 éven át látták el hűséggel a harangozás és templomtakarítás szolgálatát. Többször is beszéltek a gyülekezet tagjaival, hogy talán a Kárpát-medencében sincs még egy ilyen házaspár, akik folyamatosan, több mint háromnegyed évszázadon át álltak volna a harangozói szolgálatban. Nincs olyan református család Szendrőládon, akiknek ennyi idő alatt ne harangoztak volna keresztelő, konfirmáció, esküvő vagy temetés alkalmából. Ezért méltó, hogy a presbitérium javaslatára egy vasárnapi perselypénzzel és szerény ajándékkal, a gyülekezet közösségében, az Isten házában köszönjük meg odaadó szolgálatukat.

Bákai Imre helyettes lelképásztor igehirdetése után Gombos Péter korábbi helyettes lelkész köszöntötte az ünnepeltet, a címben is idézett 84. zsoltár szavaival. A gyülekezet asszonykórusa énekekkel, Nagy Ernőné imával, özv. Róczyei

Andrásné verssel köszöntötte az idős házaspárt. Nagy Ernő tiszteletbeli gondnok szavai után Mészáros Béla gondnok szólt az ünnepeltekhez. Ebből idézünk néhány gondolatot:



Lekori József és Lekori Józsefné köszöntése

„Mindnyájunk által mélyen tisztelt Lekori József és Lekori Józsefné kedves testvéreink. Engedjék meg, hogy a gyülekezet, a presbitérium és a magam nevében őszinte szeretettel és tisztelettel köszöntsem önöket... Ez az életút, amit most itt a gyülekezet ünnepel, 1930. május 15-én kezdődött. Lekori József testvérünk, aki akkor 16 éves volt, s édesanyja özvegyen, egyedül nevelt, felkérést kapott Borsovai Lengyel Gyula lelképásztor-

tól a harangozói szolgálat ellátására. Ettől kezdve – bízva Isten segítségével – minden reggel, délben, minden vasárnap és ünnepnapon fel kellett mennie a toronyba, hogy a harang megszólaljon. 1954. január 16-án házasságot kötött Molnár Margittal, és ettől kezdve 2006 augusztusáig együtt végezték a harangozói feladatokat és a templom takarítását. Szolgálati idejük alatt a templom külső, belső rendje soha nem volt kifogásolható, a harangok mindig pontosan és időben szóltak, hol istentiszteletre, hol temetésre, hol a közelgő viharfelhők elűzésére. Hálaadás és magasztalás van a szívünkben, hogy Isten megtartotta őket több mint háromnegyed évszázadon át tett szolgálatuk alatt jó erőben, egészségben. Köszöntésemet az ige szavaival zárom: Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltételek nekem az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr, az igaz bíró ama napon (2 Tim 4, 7-8).”

A leköszönő harangozó biztató szavakkal, hűségre intve adta át a templom kulcsát Mészáros Imrének, a presbitérium által választott új harangozónak.

Az istentisztelet ünnepi része közös Isten-magasztalással, dicséretmondással zárult.

-sp-

Károlyi Napok Göncön

Sok minden történt hazánk, népünk életében. Ha visszatekintünk, akkor elmondhatjuk, hogy voltak szép, és keserű napok és évek is történelmünkben. Bár szétszakadva élünk a világ negyvenhárom országában, van egy dolog, ami nem ismer határokat. Ez pedig nem más, mint az Élő Isten szava, magyarul. Határok születtek az ismert és sokszor elhallgatott „békeszerződés” kapcsán. Családok szakadtak szét, azonban egy valami nem változott, a Biblia. Károlyi Gáspár – aki nem drágakövet, ezüstöt vagy aranyat adott a népnek, hanem a legdrágábbat, a Szentírást magya-

rul – az a személy, aki összeköti ma is a szétszóratásban, diaszpórában élő magyarságot.

Gönc városában a lakosság nagy része a VII. Károlyi Gáspár Napok lázában égett. Ez a kulturális rendezvény ugyanis évenként megrendezésre kerül, váltott helyszínen: Nagykároly – Gönc – Vizsoly. Ebben az évben Gönc városa volt a házigazda április 19. és 23. között. A rendezvény szervezését és lebonyolítását a város három intézménye az önkormányzat, a Református Egyház és a Károlyi Gáspár Általános Iskola vállalta magára.

A Károlyi Gáspár Napok április 19-én csütörtökön egy nyelvtanári konferen-





ciával kezdődött. Témája a XXI. századi informatika használata a nyelvoktatásban volt. A konferencián bemutatásra került a Tantál nyelvi labor 4.16, valamint a TanNet 30 video-felügyeleti rendszer, és a mostanában nagyon divatos interaktív tábla és ezek, valamint az internet használata a nyelvoktatásban.

Április 20-án, pénteken a körzeti tanulmányi versenyekkel folytatódott a háromnapos rendezvény. A délutáni órákban a püspöki főszakács és népes segítőtáborra hozzáfogott a vendégek fogadásához szükséges dolgokhoz. Két üstben főtt a vaddisznó- és sertéspörkölt és a burgonya, és szorgos kezek asztalt terítettek a „Laposban”. A nagykárolyi vendégek kicsit megkésve, de törve nem, este megérkeztek, majd rövid eligazítás után a vendégek a vendéglátókkal közösen elköltöttek az ízletes vacsorát, majd a finom borok mellett folyt a beszélgetés, ami a szállásadóknál egészen hajnalig folytatódott.

Másnap, vagy már aznap korán reggel a népes csapat útnak indult, hogy ott-honról haza kiránduljon és megnézzék „Krasznahorka büszke várát”. A kirándulásból hazaérve 14 órára a templomba szölt a meghívás, ahol a megnyitóval kezdetét vette hivatalosan is a VII. Károlyi Gáspár Napok. A rendezvény fővédnöke Mádl Ferenc a Magyar Köztársaság volt elnöke ugyan személyesen nem tudott jelen lenni, de meleg, bátorító szavait és köszöntését levélben megosztotta velünk. A megnyitón köszöntőt mondott dr. Ódor Ferenc országgyűlési képviselő, a rendez-

vény védnöke, a résztvevő települések polgármesterei és lelképásztorai. A köszöntők után előadásokra került sor. Ezek keretében dr. Bene Sándor: A Rákócziak Bibliái, dr. Imre Mihály: A Vizsolyi Biblia egyik forrása címmel, dr. Dienes Dénes az orosz hadifogságból hazatért sárospataki könyvekről tartott érdekes, színvonalas előadást. Az előadások között a Gönci Református Vegyeskar szolgált énekekkel. Az előadások végeztével a Károlyi Gáspár Általános Iskola tetőtéri kiállítótermében Pécsi L. Dániel jelképtervező művész: Jelképek a Kárpát-medencében című kiállítását nyitotta meg Molnár János, Gönc város polgármestere valamint a művész barátai.

Április 22-én délelőtt 10 órától ünne-



A „Jelképek a Kárpát-medencében” című kiállítás megnyitója

pi istentiszteletre hívogattak a harangok. Ezen az istentiszteleten Tőkés László, a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület püspöke hirdette az Igét, és a nagykárolyi belvárosi és kertvárosi gyülekezetek kórusai szolgáltak énekekkel. Az istentisztelet után az iskola aulájába mentünk, ahol Pecze János, a Károlyi Gáspár Általános Iskola igazgatója megnyitotta a „Vállfa” című kiállítást. A kiállítás megtekintése után a tornateremben a pedagógusok már terített asztalokkal és finom ebéddel vártak bennünket. Ebéd után a nagykárolyi vendégek összecsomagoltak, és nehéz búcsúzkodás után, de a közelgő viszontlátás reményében buszra ültek, és elindultak haza.

Szép, mozgalmas, fárasztó, de egyben üdítő három nap volt, de Isten dicsőségét szolgálta. Illesse köszönet azokat, akik idejüket és erejüket nem kímélve segítettek, hogy a VII. Károlyi Gáspár Napok ékesen és jó rendben zajlódjanak le. Köszönet azoknak is, akik ágyat, asztalt és szeretetet adtak a 120 nagykárolyi vendégnek. Jó volt megtapasztalni, hogy a magyarságot országhatárok sem választhatják el egymástól. Érezhető volt, hogy valóban nyelvében él a nemzet, aminek alapja a Károlyi Gáspár által lefordított Szentírás.

Orosz Róbert
segédlelkész, Gönc

„Kincset érő kövek” - Gondolatok egy kiállítás kapcsán

2007. január 21. és február 16. között a Budapest Budai Egyházközség terme adott otthont az Ekehardt Júlia fotóiból készült, abauji református templomokat bemutató kiállításnak.

A megindító szépségű fotók (százkét templomról a katalógus füzetben) mellett a kiállítást megnyitó beszédek egyik központi kérdése volt, hogy Abauj kis falvai ritka kivétellel a stagnálás, pusztulás, reménytelenség, kihalás veszélyével néznek szembe. A hangnem természetesen nem a szociofotók sokkoló módszereit idézte, hanem a gyönyörű templomok csendes elgondolkodtatását.

Ilyen töménységgel, ilyen mennyiségben még nem találkoztam a református templomok meglepően egységes festett, faragott fa berendezéseivel, kazettás mennyezeteivel. Ismertem a különbséget korábban is a szinte szabványos kinézetű barokk katolikus templomokhoz képest. Most felmerült bennem, hogy a reformációt és ellenreformációt megelőzően a katolikus templomokra is jellemző volt a ma csak református templomokban látható népi formakincs, és ettől éppen az ellenreformáció hulláma távolodott el? Vagy pedig a reformáció hozott létre új típusú templombelsőket?

Egy templomról esett szó csak Abaujban, amelynek már végképp nincsen gyülekezete, minden mozdíthatót elvittek belőle, és a puszta falak vannak már csak. A többséghez azonban egy-két tucat emberből álló gyülekezet tartozik még.

Ismert koncepció szerint a turizmus mentheti meg az országnak ezt a leszakadt sarkát. Sok faluban a hétvégi házak tartják fent a még működő település jelleget. A zajos, zsi bongó, látványra éhes turizmust - mint mentőövet - értetlenül hallgatom bármely tájegységről is legyen szó.

Ezeket a képeket nézve, ezeket az előadásokat hallgatva egy másik jövő lehetősége merült fel bennem.

Vizsolyban az önálló lelkészt a helyi 50 fős gyülekezet nem tudná eltartani. De

van egy tágabb, 200 fős közössége is, tagjai bár Kanadától kezdve a fővároson át a környező városokig sokfelé lagnak, mégis kötődnek ehhez a templomhoz. Nekik Vizsoly van olyan fontos, hogy tagságukkal és befizetéseikkel fenntartsák a vizsolyi önálló gyülekezetet.

Tulajdonképpen a többi, kevésbé neves templomhoz is kellene támogató gyülekezetet szervezni. Mert a templomok üresek az élő gyülekezet nélkül. És a messzi városokban az elköltözöttek nem mind ala-

szabb, de a lelki szálak nem kell, hogy elszakadjanak.

A falvak újra benépesülése, valami régvolt helyzet megismétlődése nem várható. Viszont a városba költözötteknek szembe kell nézniük a városi életforma minden hátrányával. Ezek a néptelenedő falvak talán megszólíthatnák az elköltözötteket, vagy akár azok gyerekeit, hogy jöjjenek vissza, legalább nyári kirándulások, gyerek-nyaraltatás, téli szünetek erejéig, amolyan kétlaki életmódot folytatva. Legtöbb

esetben elmúltak már azoknak a személyes ütközéseknek az emlékei, amelyek az elköltözéseket kísérték esetenként.

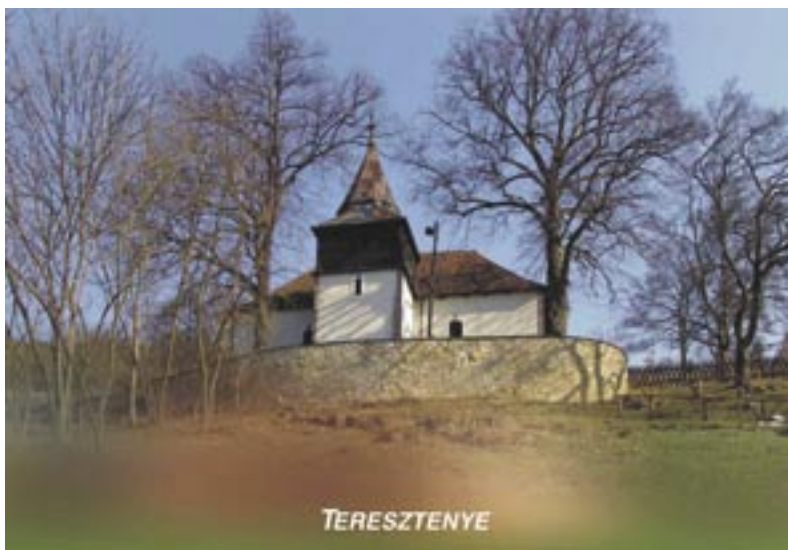
Mára a régi falu temploma amolyan mítikus eredet jelképe is. Nem kell Egyiptomba, Ázsiába, Amerikába menni messzi piramisokért, lélegzetelállító tájakért. Itt vannak ezek a falvak, a szívélenség emlékeivel, a derűs szemekkel, meghitt tájakkal, és nem utolsó sorban a kis falusi templommal.

Szinte fizikailag is megtestesíthetik ezek az épületek az elmélyülő imádkozás békéjét. Távol a városok zajától, lökdösődő forgalmától. Ne várják a falvak, hogy idegenek jönnek felfedezni a tájat, és gyógy-centrumot építve, a faluból skanzent csinálva, a helyieket portásnak alkalmazva, házaikat felvásárolva oldják meg a problémákat.

Nyúljon a falu a távol kerültek után. Sajátos ízeivel, gyümölcseivel, csendjével, állataival, kukorékoló kakasaival többet adhat, mint valami szórakoztatókombinát. És a gyülekezetével. A városban elmagányosodott embereknek a fásult, hajszott életébe derűs pillanatokot szerezhetnek. És a városiaknak is addig kellene e kis falvak gyülekezetei, templomai, házaik, lakói felé fordulniuk, amíg vannak, amíg vissza tudnak köszönni, amíg el nem múlnak.

Fáy Árpád

Alsóvadász-Budapest



Ekehardt Júlia képe

kítanak önálló gyülekezetet, nem épülnek mindenütt új templomok. Szétszóródnak az emberek, közösségek, elmúlnak érzelmek, a derűs tekintetek.

Egyre több községben alakulnak az ott lakók és az elszármazottak közös egyesületei. Évente egyszer találkoznak, hazatogatnak az unokák, elköltözöttek és az „elülőzöttek”.

Hallhattuk, hogy a vizsolyi templomban van egy latin felirat, amely magyarul valahogy úgy hangzik: ha itt nem imádkozol, akkor menjél ki. Most akkor imádkozni fognak a turisták, vagy ne jöjjenek be?

Ha a falu utána tudna nyúlni az elköltözötteknek, akkor elvileg új helyzet állhatna elő. Nem a gyülekezet szűnik meg, csak egyes tagjai költöznek mesz-

Baksy István: Emlékezzetek a régi napokra!

- sajátos könyvajánló -

Hogyan kezd valaki könyvet, „saját történelmet” írni?

Eredetileg Édesapám tervezte azt, hogy megírja élete történetét, de ez sajnos nem valósult meg. Sok minden írhatott volna, de már hozzá sem tudott kezdeni. Ez volt az egyik oka annak, hogy belekezdtem ebbe a munkába, a másik ok pedig az, hogy érdekel a múlt és a történelem. Arra is emlékszem, hogy Kosáry Domokos, aki a MTA elnöke volt, arra biztatta az embereket, hogy írják meg a régi időköt. A visszaemlékezés sajátos dokumentáció az elmúlt időkről. Eszembe jut még dr. Szabó Lajos egyháztörténész is, akinek kezembe került egyik legutolsó munkája, Az utolsó szalmaszál, amelyben életének küzdelmeit írja meg. Ebből is sokat tanultam. Ezt a munkát egyébként jól ismerem, mert előadást is kellett róla tartanom Kiss Endre József felkérésére Sárospatakon a Konzervatív Körben. Ajánlom mindenkinek szeretettel, érdemes elolvasni, kár lenne, ha feledésbe merülne. Biztatásnak is éreztem ezt a könyvet arra, hogy valóban érdemes írni a régi dolgokról. Így fogtam hozzá saját visszaemlékezéseim megírásához.

Másabb lehet-e egy személyes történetírás, mint például egy dokumentumgyűjtemény vagy egy történelemkönyv? Vagy nincs is elég könyv igazából erről a korszakról?

Nincs elég könyv, és feldolgozatlan is ez a korszak. Olyan időszakban éltünk, amikor nem nagyon mertek az emberek írással foglalkozni. Aki írt, az asztalfióknak írt. Kiadni nem lehetett ezeket a munkákat, mert a cenzúra nagy úr volt.

Nem lenne-e egyszerűbb inkább elfelejteni a múltat? Ahogy mondani szokták némelyek: lépünk túl rajta, és élünk végre békességben...

Vannak, akiknek egyszerűbb lenne elfelejteni akár az egyházi, akár az állami diktatúrát. Vannak, akik azt mondják, nem kell a régi dolgokról beszélni, minek az, inkább a jövőbe kell nézni. A politikában és az egyházban egyaránt vannak ilyen emberek. Néha nekem is voltak kételyeim, hogy egyáltalán érdeklí-e a téma a fia-

tal lelkészeket, hiszen első renden nekik íródott ez a könyv, s nem a politikának vagy általában a társadalomnak. Az is kérdéses volt, hogy érdekelhet-e őket, hiszen amikor benne vannak egy-egy élethelyzetben, mint ahogy én is voltam nehéz helyzetekben életem során, akkor a legfontosabb, hogy meg kell oldani a gondokat, bajokat, nehézségeket. Ezelőtt is és ma is

ez a legfontosabb feladat. Ma sem mondhatjuk azt, hogy minden rózsás, és különösen nem mondhatjuk 2007-ben, hogy nagyon jó az állam és az egyház kapcsolata. Hiszen ott állunk politikailag, ahol a rendszerváltás előtt. 1988-89-ben ugyanezek az állapotok voltak, bizonyos szempontból talán még jobbak is, mint amelyekkel ma találkozunk. Régebben a kommunizmus volt az, ami ma a nagy liberalizmus: ami elvágja az ország jövőjét. Gyakorlatilag ugyanaz mind a kettő, csak másképpen nevezzük. Az egyházaknak a helyzete sem könnyebb most, mint ezelőtt 20 vagy 30 évvel.

Nem is sikerült tisztázni a múltunkat, hiába próbálkoztak az egyház értelmes vezetői, hogy el kell végezni a lelkészek és általában a társadalom átvilágítását.

Ezt éppen a zsinat akadályozta meg. Az indok az volt, hogy ezzel már nem nagyon kell foglalkozni, mert „úgyis kialakul”, azok az öregek pedig már meghaltak vagy meghalnak sorba szépen, akik benne voltak ezekben a dolgokban. De viszünk az örökséget, mert ez továbbra sincs elrendezve.

Nagytisztelétű úr és mások is próbálták, illetve próbálják visszaemlékezve felidézni a múltat. Ez segíthet a tisztázásban?



Szerintem igen, aki érdeklődve és gondolkodva olvassa, azok számára segítséget jelenthet.

Ebbez azonban például néven kellett nevezni embereket, ami a régebbi múltra visszatekintve talán egyszerűbbnek tűnik, mint a közelmúlttal kapcsolatban. Ez nem jelentett nehézséget?

Felelősségteljes dolog, én azonban ezt magamra vállaltam. Legelőször a volt osztálytársaimnak küldtem meg egy-egy példányt ebből a könyvből. Sárospatakon érettségiztem több mint ötven évvel ezelőtt. Így küldtem el 10-15 könyvet. Vissza is jeleztek, legtöbbjük telefonon hívott fel. Nem kaptam még felháborodott vagy panaszos visszajelzést.

Hány példányban jelent meg a könyv és hol lehet beszerezni?

300 példányban nyomtattuk, de nem árusítottam eddig, inkább csak ajándékba adtam tiszteletpéldányként. A fele már elment, bár ismétlem, eddig még nem árusítottam. Persze ha igény van rá, lehet még újranyomni. Bővíteni is lehetne, hiszen tudnék még hozzátenni dolgokat. 2002-ben hagytam abba az írást, akkor jöttek olyan újabb körülmények, amelyek miatt jobban bele kellett volna folynom a politikába, ezt pedig nem akartam.

Amikor Nagytisztelétű úr írta ezt a könyvet, gondolt-e arra, hogy kik fogják olvasni? Szem-

pont volt-e ez az írás során? Vagy inkább az emlékek összerendezése volt a lényeg?

Mind a kettő fontos szempont, bár az elsöben bizonytalan voltam. Az persze nehézséget jelent, hogy azt mondják, a lelkész ne politizáljon, pedig minden lelkész politizál. Mert akármerre, akárhol nyilatkozik is meg, még akár az igehirdetést is megérinti az élet egy-egy eseménye. Nem is lehet kiküszöbölni, hogy egy lelkész megnyilatkozzon a közösség ügyeiben. Pártpolitizálni azonban egyáltalán nem lehet a zsinat döntése szerint. Annak idején '90-ben még úgy gondoltuk, hogy egy nagyon szép új világ kezdődik. Persze kiderült azóta, hogy nem rendszer-, hanem módszerváltozás történt. Akkor én megszerveztem a helyi MDF-et, sőt én voltam

az elnöke is. Aztán több minden megváltozott, egyfelöl az MDF tönkrement, helyére az én életemben a MIÉP lépett – itt Boldván. Másfelöl jött az a rendelkezés, hogy nem lehet pártpolitizálni, ekkor lemondtam. Ettöl függetlenül az elveimet továbbra is fenntartom.

A múlton így elgondolkodva, de a jelenre tekintve milyen tanulságot érthetünk meg?

Ez nehéz. A lelkészi pálya nagyon küzdelmes. Minden korban és minden időben az. Erre nagyon föl kell készülni lelki-ekben és hitben. Nem érdemes úgy hozzákezdeni, hogy valaki azt gondolja, hogy majd ő lesz a valaki, a falu első vagy második embere. Nagy hivatástudat szükséges ahhoz, hogy valaki vállalja a lelké-

szí feladatokat. Különösképpen ilyen helyeken, mint amilyenek itt az abaúji egyházmegyében vannak. Nagyvárosokban, ahol több lelkész is van, talán könnyebb lehet, mert a lelkészek bátoríthatják, támogatják egymást. Itt inkább az igaz, hogy egy lelkésznek van több gyülekezete. Ez a szocializmusnak nevezett időszakban nagyon magányossá tette a lelkészeket, ma talán már valamivel könnyebb. Ma már olyan emberekre is lehet építeni, számítani, akik korábban nem mertek volna templomba járni. Ma talán több olyan ember van, aki a lelkész mellett áll, akivel meg lehet beszélni a dolgokat. Mégis igen nagy felelősség a lelkészi szolgálat.

Barnóczki Anita

Göncruszkai passió

Agyülekezetek életének eseményeiről általában úgy tudunk hírt adni, hogy lelkipásztorok meghívják bennünket egy-egy alkalomra. A nagypénteki meghíváskor úgy éreztem, mint ha egy szépirodalmi mű címével találnám szemben magam. Egy népi hagyomány föllevenítése közben megcsillanni véltem a Megváltó Krisztus szenvedéséből valami megfoghatóat úgy, ahogyan ez egy falu közösségében, református templomában és gyülekezetében, a régi padok és mai emberek közt megelevenedhet. Ebben a címben érezhető volt a bibliai üzenet, és nem lehetett kitérni a szembesülés elől:

sorsközösség, hagyomány-közösség, hitbeli közösség és az egyén sorsának minden embert jellemző tragédiája együtt jelenik meg a Megváltó szenvedéstörténetének irgalommal teli ölelésével.

Dolgozó emberekként gyakran az a gondunk a nagypéntekkel, hogy munkanap lévén ez csak egy végső erőfeszítés az ünnepi készülődésben, bevezetője valamiként a húsvétnek. Jó esetben eljutunk az istentiszteletre, csak nehéz a hétköznapból, a szenvedésre, a halálra figyelni.

Megérteni sem könnyű nagypéntek üze-



netét. Kiválasztva a történet egy-egy részletét komoly kihívás a lelkipásztor számára a Nagy Mű bemutatása. Ha azonban végigolvasnák bármelyik evangélium utolsó fejezeteit, ki tudna olyan hosszan egy hallott szövegre koncentrálni? Nem véletlenül hagyomány sok helyen a passió történet előadása: könnyebb figyelni, követni az eseményeket, elgondolkodva, lelkünk is megnyitva. Persze ha sikerült elkerülni a „szereplésből” fakadó megértési nehézségeket.

Az sem könnyű a nagypéntekben, hogy bár érzelmeinkhez is szól, a hallott szó gyakran mégis az értelemet célozza meg; vagy másik irányba csúsztatva el az üzenet, ki-ki a saját veszteségeire, gyászára, halottaira gondol, őket gyászolja. Hiszen a halál így érint igazán.

Sokaktól hallottam mégis ezen a húsvéti ünnepen, hogy a nagypénteki istentisztelet nagy, formáló, tisztító, erőt adó élményt jelentett. A göncruszkai passió számomra ilyen volt. Nagypénteki istentisz-

telet igeolvasással, énekléssel, igehirdetéssel, imádsággal, csak egy kicsit másként. Elmaradt a szokásos énekbemondás, összekötő szöveg, mégis mindenki egyszerre mozdult. A belépéskor a fiatalok kezünkbe adták az istentiszteleti rendet a fénymásolt énekekkel, s ahogy az orgona megszólalt, nem kellett kérdezni, mit éneklünk. Együtt emlékeztünk és emlékeztethettük egymást Jézus megváltó halálára göncruszkaiak, vilmányiak, hejceiek és máshonnan érkezettek. Az Igét pedig sokan olvasták. Gyermekek, felnőttek, mintha szerepekre lett volna szedve az evangélium, hogy jobban halljuk, és másként szembesülhessünk a kétezer éve történtek emberi testben végbement valóságával. A szenvedéstörténet egy-egy felelevenített eseményéhez a lekipásztor rövid igemagyarázatokat kapcsolt, melyekkel együtt lehetett gondolkodni, érezni, és amelyekre jó volt énekekkel felelni. Gyermekeket gyakran láttam templomban „szerepelni”. Most is nagyon készültek: olvastak, énekeltek, fúrlyáztak. Felnőttek részvételét ritkábban láthattam. Élmény volt látni, hallani, ahogyan a gyülekezet egy része aktívan részt vesz a felolvasásban.

Istentisztelet után volt lehetőségem megkérdezni, kik voltak a résztvevők. A hittanos gyermekek szülei, akik számára külön alkalmakat tart a lekipásztor házaspár. Ezeket az alkalmakat nem bibliaóráknak nevezik, hanem Wass Albert-esteknek. Kéthetente találkoznak nyolcan, tízen, és az Elvész a nyom című könyv egy-egy részlete kapcsán elbeszélgetnek az életről, életükről – Isten Igéjének szellemében. Hogy mennyire sikerült néhány hónap alatt közösséggé formálódniuk, jól mutatta közös részvételük a nagypénteki passiótörténetben.

Hagyomány, istentisztelet. Tradíciók és a ma embere. Igehirdetés a gondolat-hoz és az érzéshez szólva. Istenünk adjon még sok ilyen alkalmat a gyülekezeteknek.

Barnóczki Anita

BORSOD-GÖMÖRI EGYHÁZMEGYE



„**M**űemlékvédelemért Forster Gyula-Emlékéremben részesül Bihari Richárd, az alacsikai református gyülekezet lelkésze, aki több éve lépésről lépésre haladva óvja és állítja helyre templomukat. A Borsod-Abaúj-Zemplén megye egyik legszegényebb területén álló templom felújításához pályázatok segítségével teremtette elő az anyagi forrásokat.

A gyülekezet lelki gondozásán túl azon fáradozik, hogy az emberekben kialakítsa az értékteremtő gondolkodást, mely azon alapszik, hogy ismerjék meg múltjukat, őrizzék meg a múlt örökségét, mert ezen múlik a gyülekezet és a település hosszú távú fennmaradása.

A helyreállítás során személyes közreműködésével sikerült elérnie, hogy az időben elhúzódó építési folyamat alatt is egységes megjelenésű maradjon a templom. Munkája során együttműködik a KÖH szakembereivel, elfogadja tanácsait és elfogadtatja állásfoglalásait a gyülekezettel is.”



Hogyan „jött” az elismerés? Elkészült a templom, és aztán kaptál egy levelet a fenti laudációval, és átvetted az érmet?

Kilenc éve dolgozunk a templomon, és bár nincs még minden készen, a nagy volumenű munkák elkészültek. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal miskolci irodája terjesztett föl a kitüntetésre, tudtomon kívül. Én egy levelet kaptam, hogy két hét múlva jelenjek meg Budapesten.

Műemlékvédő templomújítás Alacskán

Milyen állapotban volt a felújítás megkezdése előtt a templom?

A homlokzat felújítása '77-ben készült el, azóta külsőleg nem volt javítva. Palatető fedte, amely több helyen már lyukas volt, mivel 1930-ból származott. A toronysisakot is ez a pala fedte. A járólap piros-fekete, szintén harmincas évekbeli, a padok alatt homok, minden pad a falak felé be volt süllyedve, és minden fekete volt. A mennyezet is meg volt rogyganva. Igazán akkor rémültem meg a templom állapota miatt, amikor az idősek beszámolóiból megtudtam, hogy a harmincas években volt az utolsó nagyobb volumenű felújítás. 1930-ban még volt egy Árpád-kori apszisa, amit a gyermekek használtak az istentiszteletek alkalmával – és mivel ez kiesik a hajón kívül, nem viselkedtek a helyhez méltóan. Romos állapotban is volt, ezért egyszerűen lefalazták. Szinte hihetetlen azzal szembesülni, hogy mire képes az emberi hozzá nem értés. Ekkor döntöttem úgy, hogy jöjjenek szakemberek, és ők mondják meg, hogyan dolgozzunk, mihez fogjunk, ne én találjam ki, hiszen lelkészként nem ezt tanultam. Így kerestem meg a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt. Ők ajánlottak tervezőt, aki felügyeli is az összes munkálatot. Minden egyes lépést az ő útmutatásuk alapján végeztünk el. Ennek az eredménye az, ami most látható.

Nem nehéz együttműködni? Nem sokkal drágább így a felújítás?

Nem. Az igaz, hogy a felhasznált anyagok és módszerek nem a legolcsóbbak, de az egész szemlélet kérdése. Ez örökségünk, nem csupán egy műemlék. Óvni kell, és úgy megőrizni, ahogyan az volt.

Bocsánat a profán kérdésért, de nem lenne egyszerűbb az ennyire rossz állapotú templomok helyett építeni egy praktikusán kicsi, kényelmes, jól fűthető újat?

Ha bejössz a templomba, meglátod a választ. Fűthető: padlófűtésünk és padfűtésünk is van; kényelmes, tiszta és modern. Minden eszköz be van építve, amire szükségünk lehet egy templomban. Mindenünk adott. Ezt a célt tűztük is ki magunk elé: legyen modern, de örökség is. A padok például változó szélességűek voltak, egymás-



Bihari Richárd lelképásztor bemutatja a felújított templomot

tól eltérő távolságra, mivel a családok maguknak készítették a padjaikat. Ha beült valaki, vagy alig fért el, vagy olyan távolságra volt a másik padtól, hogy szinte nem érte el az énekeskönyvet. Most minden levegős, mindenki elfér, és a padok a falaktól is messzebb vannak. A régieket sem dobtuk ki persze, még akkor sem, ha sokkal egyszerűbb lett volna. Oldalaik az új padokat díszítik, így továbbra is „köztünk vannak” az őseink. Lehet egy templom egyszerre műemlék és egyszerre komfortos.

Mind ez nem lehetett olcsó.

Több mint 40 millió forintot költöttünk el kilenc év alatt, tehát nem egyszerre. Az összeg nagy részét különféle pályázatokon nyertük, és kb. 5 millió forint támogatást kaptunk a Kerülettől. Ehhez járul még a gyülekezeti adakozás, amely kapcsán ki kell emelnem, hogy az ország egyik legszegényebb vidéke a miénk, mégis adakoztak a gyülekezeti tagok, illetve nagyon sok munkával járultak hozzá a felújításhoz.

Sajátjuknak érzik tehát a gyülekezeti tagok a felújított templomot?

Nehéz kérdés. Először persze mindenki félt a változástól, de nem hiszem, hogy most már „elcserélnék”. Ez megint csak módszer és szemlélet kérdése. Egy példát

hadd mondjak erre! A templom falát 120 cm magas betonperem vette körül. Ez egy hatalmas betontömeg volt, ami nem eresztí át a vizet. Ezt a betonperemet le kellett bontanunk, mert ezt javasolták. A masszív beton lebontása elsősre félelmetes gondolat volt: „akár a templom is összedőlhet”. Ezt lassan fogadtuk el és értettük meg. Ma már másképp beszélnék erről a presbitériummal, gyülekezettel. Ma már tudom, hogy milyen fontos az, hogy a gyülekezet jó példát lásson, és abból alakuljon ki a vágy, hogy „így kellene nálunk is”. Az orgonát például már így fogjuk készíteni. A terv már elkészült, válaszként arra az igényre, amelyet a gyülekezeti tagok maguk fogalmaztak meg. Elmentünk együtt megnézni más gyülekezetek templomát, hallottunk új orgonát, és úgy fogalmazódott meg, hogy jó lenne nekünk is egy... A terv tehát már készen is van, és ez azért fontos, mert bár-mikor adódik egy pályázati lehetőség, mi már felkészültek vagyunk. Ugyanez igaz a templom kerítésére, a műemléki kertészeti tervekre és a templom mellett építendő mellékhelyiségekre. Hosszú időre kell tehát előre tervezni. Még egyszer hangsúlyozom: egészen más így, hogy a gyülekezetben fogalmazódnak meg az igények. Ez a tapasztalat más gyülekezetek számára is hasznos lehet, érdemes tehát körülnézni más templomokban.



Mi volt a legnehezebb a hosszú munka során?
Az emberi tényezők. Ennél a felújításnál ugyanis nagyon sok szakember munkáját kellett összehangolni, és természetesen bárhova bekerülhet egy-egy nehezebb típus. Ehhez kapcsolódik az a tény, hogy a pályázatok nagyon szoros ütemezést szabnak meg, tehát nemcsak szépnek kell lenni az elkészült munkának, vagy örökségvédelmi szempontoknak kell megfelelni, de nagyon szigorú határidőket is kell

tartani. Ezt nemcsak nekünk kell megtanulnunk, hanem a szakembereknek is. Ez külön kihívás. Egy restaurátor például inkább művész, mint pénzügyi szakember, mint ahogy egy lelkész sem az. De jelentős segítséget jelentett, hogy a pályázatírásban és az elszámolásokban szakember segített. A különféle szempontokat tehát össze kellett hangolni.

És mi volt a legszebb?

Ahogy kinéz az egész, és az, ahogy megfigyelhettem, hogy hogyan terjed el az örökséget védő szemléletmód. Hadd mondjak egy példát. A mennyezetben kb. nyolc méter magasságban fehér lécek futnak körbe. Ezeket a léceket újonnan el kellett készíttetnünk a restaurálás során. Az asztalosunknak volt ahhoz gépe, hogy ezt elkészítse, de nem az eredetivel tökéletesen egyező módon: a lécben futó kis „mélyedés” néhány milliméterrel eltért az eredetitől. Az asztalos inkább várt a szegélylécek legyártásával – bár

ismétlem, ez néhány milliméter jelent nyolc méter magasan –, mert velem is meg akarta beszélni, mert már érzi, hogy mennyire fontos, hogy minden a legtökéletesebb legyen, hiába háromszor akkora munka.

A gyülekezetre hogyan hatott ez a hosszú építkezés?

Kilenc éve dolgozunk folyamatosan. Sosem láttuk előre, hogy mit fogunk csinálni az adott munka elvégzése után, hiszen nem volt olyan pályázat, amelyből egyszerre az egészet felújíthattuk volna. Folyamatában kell látni tehát. Másképp hatott volna a gyülekezetre, ha mindez egy év alatt megtörténik. De már él köztünk az a bizalom, hogy jó lesz mindez, és jó irányba haladunk....

Összefoglalásként még el kell mondanom, hogy úgy érzem, ezt a díjat, ezt az elismerést nem egyedül kaptam. Inkább egy közösségnek szól, s áttételesen elismerése ez a többi lelképásztornak is, akik ugyanígy fáradoznak és igyekeznek...

Barnóczki Anita

„Sokat cselekedtél Te, Uram, Istenem, a Te csodáiddal és terveiddel miérettünk; semmi sem hasonlítható Hozzád; hirdetem és elbeszélném, de többek, sembogy elszámálhatnám.” (Zsolt. 40:6)

Ónodi hálaadás

A 40. zsoltár fenti verse állt a meghívón, mely az ónodi gyülekezet hálaadó alkalmára szólt. Április 29-én vasárnap délután tíz év elvégzett munkájáért, épületekért, bővülésekért adott hálaát a gyülekezet és a közletről s távolról érkező vendégek.

Csomós József püspök a mottónak választott zsoltár alapján hirdette az Igét, ahogyan fogalmazott, olyan boldog emberek között, akik Istenre figyelve, az Ő útjai szerint élnek, cselekszenek. Mert boldog ember az, aki nem a kevélyekhez fordul, és nem a hazugokhoz. A gyülekezet azért lehet boldog, mert sok olyan munkán van túl, melyekben Isten csodálatos dolgokat vitt véghez. Boldog, aki bizalmát Istenbe veti – még a pusztulás idején, kilátástalanságban is. Mert aki ilyen helyzetekben az Urat látja, az vissza-

tekintve az Úr csodálatos tetteiben gyönyörködhet. Mi is megláthatjuk ma, hogy jó volt és jó Istenben bízni, boldogok vagyunk, mert rácsodálkozhattunk az egyetlen lényeges dologra: Isten szeretetére.

Egy hálaadó istentiszteleten számot szoktak adni az elvégzettek-ről. Ezt Victor Anna lelképásztornak sajátos módon, presbitereket bevonva tette meg. Röviden ismertette az elvégzett munkához kapcsolható számokat, adatokat, majd egy méltóságteljes, szimbolikus módot választott a tíz év eseményeinek ismertetéséhez, a „tétéles hálaadáshoz”. Bár minden ilyen emlékezés magában hordja annak lehetőségét, hogy valaki vagy valamely apró részlet kimarad, gondosan állította össze a sort, amelyben a pusztaság helyett a sok megtapasztalt segítség-



re, az emberekre és Isten munkájára helyezte a hangsúlyt. Az úrasztala előtt álló üres vázába szálanként kerültek az emlé-

kezés és hálaadás szimbólumaként a fehér rózsák.

A hálaadás alapja pedig Isten megváltó tette, hiszen ez az alapja mindennek. Életünkre a földi viszonyok között gondja van Istennek, ezért lehet hálát adni sok csodaért.

Rózsa került hát a vázába megemlékezve az ónodi református elődökről, akik közvetve „járultak hozzá” az elvégzett munkához. A munkálatok kezdő anyagi tőkét ugyanis kárpótlásból kapta a gyülekezet, ez pedig az ősök hagyatéka. Rózsa került a vázába azért hálát adva, hogy a presbiteri közösség felismerte, hogy szükség van új parókiára és a felújításokra. A tíz évvel ezelőtti egyházvezetésre emlékezve, akik a kezdeti biztatást adták: hozzá kell fogni, lesz majd támogatás is – annak ellenére, hogy sokan kételkedtek akkoriban. A hálaadás hangján kell szólni az engedelmes szívekért is, akik készek voltak tenni lépésről lépésre, mindent szépen sorban. Istennek lehet és kell megköszönni a tervezőt, aki szép és kivitelezhető épületet álmódott, a műszaki vezetőt, aki feladatát komolyan vette, és a segítő kezeket is. Sokan segítettek: presbiterek, gyülekezeti tagok és mások; és bár sosem volt túl sok segítő kéz, mindig volt elég. Többben már nem ünnepelhetnek a gyülekezettel, mert hazatértek Urukhoz: korábbi gondnok, három presbiter, kőműves, villanyszerelő – rájuk emlékezve is a vázába kerültek a virágok. És olyanok is vannak, akiknek részük volt a munkában, de már nincsenek olyan állapotban, hogy eljöhethének a templomba. Virág jelezte azt

is, hogy a jelenlegi egyházi elöljárók szintén a gyülekezet mögé álltak. Köszönet hangzott el a háziasszonyokért, akik „fakanállal szolgáltak”, a kétkezi munkásokért, a gyermekekért és fiatalokért, akik a gyülekezeti terem helyrehozásában segítettek, és nem utolsósorban az imádkozókért, akik immár tizenegy esztendeje hordozták imádságaikban a parókiaépítés ügyét, akik most hálát adnak, és elkezdhetnek imádkozni a templom megújulásáért is.

A köszöntések sorát Ábrám Tibor főgondok nyitotta meg, hangsúlyozva, hogy református egyházunkban 2007 a közösség éve – az olyan közösségeké, amelynek egészségétől függ az Egész állapota, miként a test állapota végső soron a sejteken múlik. Molnár Pál egyházmegyei gondok arra emlékeztetett, hogy a kicsiből elindulva is lehet építeni, és ez példa lehet mások számára is. D. Szabó Dániel egyebek közt Pál apostol alakját idézte elénk, aki a márványos Areopagoszon sátorkészítőként egymaga képviselte az Életet, és aki példa lehet a gyülekezet számára, amely ugyanazt a titkot képviseli mai világunkban. Gálné Tatár Mária gondnok röviden összefoglalta a lelkipásztorral való együttműködés immár két évtizedes



történetét, amely alatt sokat építettek és épültek együtt. Földesiné Kántos Mária a lelkipásztori közösség nevében biztatta a gyülekezetet, hogy ne lankadjon meg lelkesedésük, mert vár még rájuk feladat. Szónoczk János sajtópetri görög-katolikus lelkész a Zsidókhöz írt levél szavaival köszöntötte a hálaadó közösséget: minden háznak van építője, aki pedig mindent felépített, Isten az, mi pedig Krisztus háza vagyunk.

A templomi hálaadás után a parókia előtt Gazda István esperes mondott áldást kérő imádságot, majd az érdeklődőknek lehetőségük volt megtekinteni a parókiát, a hivatalt, a megszüpült gyülekezeti házat, amelyek reménység szerint igazi közösségi helyek és a közös imádság helyei lesznek.

Az ünneplést a jelenlevők fehér asztal mellett fejezhették be szeretetvendégséggel.

Isten áldása legyen az épülve építőkön.
Barnóczki A. és Rácsok G.



Az új parókia épülete

A Magyar Református Presbiteri Szövetség Dél-borsodi Területi Szervezetének konferenciája

A

Dél-Borsodi Területi szervezet a legfiatalabb a Magyar Református Presbiteri Szövetség tagszervezetei között, hiszen hivatalosan csak a múlt év őszén alakult meg. Ezt megelőzően is voltak már kísérletek arra, hogy a nagy Borsod-Gömöri egyházmegyén belül több szervezet alakuljon. Így pl. a korábbi miskolci presbiteri konferenciákon vetődött fel egy Miskolci Területi Szervezet létrehozása, ez azonban elsősorban bürokratikus okok miatt meghiúsult.

Hálát adunk Istennek azért, hogy a dél-borsodi térségben is adott olyan buzgó lelkű testvéreket (lelkészeket és presbitereket egyaránt), akik a maguk gyülekezetében munkálkodtak az új szervezet létrehozásán. Ezáltal válhatott motorjává – egyebek között – Diósgyőr, Mezőcsát, Tiszakeszi az együttes munkának.

A presbiterképzést nagyon fontosnak tartjuk, ezért erre az évre négy alkalomból álló sorozatot terveztünk különböző helyszínekre. Az egymásra épülő tervezett témák:

- A presbiter helye a gyülekezetben,
- gyermek és ifjúsági munkában,
- családban,
- diakóniában, lelkigondozásban.

Egy-egy témára mindig más, az adott területen elismert előadót kérünk fel. Minden konferenciának a tanító előadás mellett része lesz az evangelizáció és a bizonyoságtertel is.

A Miskolc-Diósgyőri gyülekezetben 2007. március 4-én került sor az első konferenciára. A templomot megtöltő mintegy 250 dél-borsodi presbitert először dr. Fodor Bertalan, a dél-borsodi területi szervezet elnöke, majd – házigazdaként – Péter András lelkipásztor és Almási Gyula gond-

nok köszöntötte. A konferenciát Csomós József a Tiszáninneni Egyházkerület püspöke nyitotta meg. A csipetnyi kovász – ami, akár három mérce lisztet is megkeleszt – példáján arról szólt, hogy presbiteri szövetségünk is ilyen kovász kell, hogy legyen. Az eredmény nem a sok liszten, hanem a csipetnyi kovászon múlik.

Sípos Alpár Szabolcs Budapest-Nagyvárad téri lelkész „A presbiter helye a gyüleke-



zetben” címmel tartott nagyon építő és érdekes előadást. A gyülekezetépítés fogalmából kiindulva arról szólt, hogy a gyülekezetet Isten építi, nekünk az Ő eszközeivé és munkatársaivá kell válnunk. Ehhez mindenek előtt látás, biblikus gondolkodás és ismeret szükséges. Istennel való kapcsolatunk legfőbb formája az imádság. A presbitérium ezért nem ügyintéző testület, hanem imádkozó közösség. Imádkozás nélkül elkerülhetetlenek a meddő viták, versengések, sértődések. Fontos a személyes kapcsolatok kiépítése, fenntartása, a pásztorolás. Ez nemcsak a lelkészre, hanem a presbiterre is igaz, ezért (is) kell a presbiternek rendszeresen részt venni a gyülekezeti alkalmakon. Végül a vezetésről szólt, ami elsősorban azt jelenti, hogy a presbiter járjon elől a hitben, személyes életében, családjában, munkájában is példa legyen. Mindennek a feltétele:

hogy a presbiter evangéliumot értő és evangéliumból élő ember legyen!

Az előadás után a gyülekezet átsétált a közeli Diósgyőri Református Általános Iskolába, ahol 14 csoportra oszolva, egy-egy vezető irányításával ismerkedtünk egymással és mondtuk el a gyülekezetépítéssel, illetve az előadásban hallottakkal kapcsolatos gondolatainkat.

Az évi négy konferenciát egy kb. 20 fős segítő csapat szervezi, amely elsősorban a csoportvezetőkől áll. Elengedhetetlenül fontosnak tartjuk ezeket az előkészítő alkalmakat, amelyekre az adott konferencia előtti héten kerül sor. Ezeken az Ige körüli együttléttel és komoly imaközösséggel – imaharccal készülünk az összejövetelre. A konferenciát követő héten hálát adva szintén együtt vagyunk, ahol a tapasztalatainkat is megosztjuk egymással. Ezen az alkalmon is láttuk, hogy milyen nagy és színes az a csokor, ami az egyes megnyilvánulásokból összeállítható.

Többségében voltak azok a testvérek, akik megérezték, hogy a presbiter felelőssége a gyülekezet lelki építésében sem kisebb, mint a tárgyi, anyagi építkezésben.

Voltak, persze olyanok is, akik szerint a lelki építés a lelkész dolga, a presbiteré ebben vonatkozásban a példaadás. Mások rámutattak arra is, hogy könnyű ott a lelkész szolgálata, ahol imádkozó háttérű presbiteri közösség áll mögötte. Sokakban megnyilvánult az elmondás vágya: „...mi így csináljuk, nálatok hogy van ez...?” Voltak, akik a gondjaikról szóltak (anyagiak, közömböség, hiányos ismeretek, laza kapcsolat), mások inkább az örömeiket mondták el (jól működő kis közösségek, a fiatalok jelenléte, áldott testvérgyülekezeti kapcsolatok

stb.). Úgy gondolom, mindnyájan azzal az érzéssel a szívünkben tértünk vissza a templomba, hogy jó volt együttlennünk és szeretnénk újra találkozni, beszélgetni.

A templomban folytatódott a konferencia, ahol először Király István, a tiszakeszi gyülekezet gondnoka tett bizonyosságot és beszélt az 1Sám 30,24 alapján (...amekkora annak a része, aki elment a harcba, akkora legyen annak a része is, aki a fölszerelésnél maradt. Egyforma részt kapja-

nak!) arról, hogy nem mindenki frontharcos az Isten seregében, meg kell becsülnünk a látszólag kis szolgálatokat is.

Az evangelizációs istentiszteleten D. Szabó Dániel a Magyar Református Presbiteri Szövetség Elnöke Zákeus története alapján szólt arról a nagyszerű alkalomról, amikor Jézus bevonul az életünkbe. Jézus nem vádolt, Zákeusban a kegyelem kezdett el dolgozni. A Római levél 8. része alapján szólt Isten irántunk tanúsított

nagy kegyelméről, aminek létét és működését oly sokszor megtapasztalta már a világ sok részében.

A templomi együttlétet Szentpéteriné Máday Zsuzsa énekszolgálata és a diós-győri gyülekezet fiataljainak kis hangszeres koncertje színesítette.

A konferencia a gyülekezeti házban szeretetvendégséggel ért véget.

Benke László
Miskolc

A „Jósva” Erdei Iskolai Bázishely és Református Oktatási Centrum bemutatása

A

z 1969 óta állandó lakó nélküli Parókia épülete három évtizeden át református nyári táboroknak adott otthont, de időközben kiderült, hogy a mai kor követelményeinek már nem felel meg, ezért fejlesztésre szorul. Hangó István tisztelettel közösen végzett hosszú előkészítő munka után Csomós József akkori esperes elvi és anyagi támogatásával 1998-ban az épületegyüttest sikerült bevonni egy pályázati programba. A komfortnövelő fejlesztés eredményeképpen megújult kúria jellegű épületben – közös teakonyha használatával – három szobában, 32 férőhely áll rendelkezésre. Minden szobához külön fürdőszoba tartozik.

Az épületben a közösségi és egyéni tevékenységek megszervezéséhez, ill. a szabadidő hasznos eltöltéséhez egyaránt használható közösségi terem (imaterem) található. Az udvaron szabadtéri játékokra és sportolásra kínálkozik nagyszerű lehetőség.

2001-ben ilyen előzmények után kezdte meg működését a „Jósva” Erdei Iskolai Bázishely és Református Oktatási Centrum.

Az Aggteleki Nemzeti Park területén – védett természeti és műemléki környezetben – 6-14 éves korú gyermekek számára a táj (egykori Gömör-Tornai-karszt) és benne Jósva adottságaira, sajátosságaira és lehetőségeire alapozott keretprogramokkal működő bázishely az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- 1-3 napos tanulmányi kirándulások szervezése
 - 5-6 napos erdei iskolai hetek szervezése
 - 5-10 napos nyári táborok lebonyolítása
- A szolgáltatás típusának és időtartamá-

nak, valamint az adott osztály igényeinek és életkorának ismeretében az alábbi elemekből állítható össze a komplex szemlélet kialakításához szükséges 1-10 napos program:

- bevezető- és záró beszélgetés, diavetítés, összegzés, vetélkedő
- a helyszínt bemutató séta Jósva fön, a „források és barlangok völgyében”
- barlangtúra a Világörökség listán szereplő Baradla-, ill. Vass Imre-barlangban (a víz körforgása, a karsztosodás vizsgálata és a cseppkőképződés folyamata)
- felszíni túra keretében a karsztfelszín élőhelyeinek és növénytársulásainak vizsgálata
- geológiai, ill. botanikai és zoológiai környezetelemzési kísérlet, valamint egyéni természetbúvárkodás
- a táj (egykori Gömör-Tornai-karszt) kulturális örökségének tanulmányozása a tájházban (fölkészülés kiscsoportokban, majd közös bemutatás)
- hucul lovak bemutatása, lovaglás vezetőszáron és sétakocsizás vagy szánozás
- kézművesség (nemezelés, mézeskalács írókázás, bőrozés, agyagozás)
- hagyományos kenyérsütés (kovászolás, dagasztás, szakítás, bevetés, kóstolás)
- szalonnasütés a frissen sült kenyér felhasználásával
- éjszakai túra



E programkínálat az Abaúji Református Ifjúságért Alapítvány, a Jósva fői Református Egyházközség, a Jósva Étterem, a „Jósva fői” Alapítvány és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság együttműködésében valósul meg.

Az egyházközség az ARI Alapítvány közreműködésével adja a szálláshelyet, a településen működő Jósva Étteremben történik a napi háromszori étkezés, a helyi alapítvány és a nemzeti park pedig a különféle tanulószervezési formákhoz szükséges pedagógiai háttérrel és szervezést, ill. a programokat biztosítja.

Az érdeklődők iskolai szünetekben Mező Arnold lelképásztornál, szorgalmi időszakban pedig Berecz Béla erdei iskolai programvezetőnél tudják lefoglalni a szálláshelyet, valamint egyeztetni az étkezést és a programokat.

Elérhetőségek:
Mező Arnold 30/6863-645, e-mail: mezoarnold@yahoo.de

Berecz Béla 30/3311-722, e-mail: josva_eib@freemail.hu

Várjuk gyülekezetek, egyházi csoportok és iskolai osztályok jelentkezését!

Berecz Béla

Hálaadó istentisztelet Felsőtárkányban

Egyházkerületünkben talán kevesen tudják azt, hogy az egyházközségek melyik csoportjában kell keresnünk a Felsőtárkányi Református Gyülekezetet. 2007 előtt önállóan sehol sem találkozhattunk az egyházközség nevével, mert addig az andornaktályai központú missziói egyházközség szórványgyülekezetei sorába tartozott.

Istennek hála, 2007-től egy új gyülekezettel gazdagodott az egyházkerület s az Egervölgyi Egyházmegye, ugyanis az egyházmegyei közgyűlés határozata alapján a felsőtárkányi református közösség missziói egyházközség státuszt nyert a korábbi szórványgyülekezet megnevezés helyett. Bízunk abban, hogy néhány év múlva a rólunk érdeklődők megtalálnak majd bennünket a tiszánineni anyaegyházközségek gazdag sorában.

Felsőtárkány Egertől tízegynéhány kilométerre fekszik, festői környezetben, a Bükk kapujában. Eger közelsége miatt a község dinamikusan fejlődik. Sokan költöznek ide, amit az új lakópark növekedése is bizonyít. A község egykor az Egri Érsekség birtokaként tiszta katolikus lakosságú volt, de a máshonnan beköltözötték között egyre több református családot is találunk. Tárkány kiváló terep a misszió számára. Nem hallgathatjuk itt el a főleg római katolikus község befogadókészségét. Hiszen

mi, reformátusok más vidékekről telepedtünk ide. Hála a falu és plébánosa megértésének, segítőkészségének, Felsőtárkány arról nevezetes, hogy itt a felekezetek igaz keresztyénekhez méltóan békességben élnek egymás mellett.

Az itteni református gyülekezet csupán néhány évtizedes múltra tekint vissza. A gyülekezet szervezésében nagy szerep jutott az azóta elhunyt Denke Gergely nagytiszteletű úrnak, aki 1962 óta az 5-10 főből álló szórvány gyülekezet pástora volt. Rendszeresen tartott bibliaórákat, áhítatokat, majd a gyülekezeti tagok gyarapodásával istentiszteleteket, hol magánházaknál, hol az egykori baptista imaházban - mely később községi könyvtár lett -, hol a házasságkötő teremben vagy a falu kultúrházában. Az ő munkáját Ferenc József nagytiszteletű úr, majd pedig Hajdu László folytatta, aki az andornaktályai és a hozzá tartozó szórványgyülekezetek mellett a Felsőtárkányi Missziói Egyházközség jelenlegi lelkipástora. Mindketten törekedtek az újabb gyülekezeti tagok felkutatására, a gyülekezeti élet megszervezésére. Istennek hála, ma már közel 40 főt számlál a kis gyülekezet, akik közül mintegy 25 fő látogatja rendszeresen a havonta kétszer tartott istentiszteleteket és más alkalmakat, például a keddenkénti bibliaórákat.

Az újjáalakulás öröme határozta el április 15-ére egy hálaadó istentisztelet megtartását. Ezen a



EGERVÖLGYI
EGYHÁZMEGYE



kis gyülekezet tagjain kívül az Egervölgyi Egyházmegye gyülekezeteinek lelkipásztorai, tisztségviselői is részt vettek, elhozták az egyháztagok lelkes és bátorító üzeneteit, Isten áldását kérve a gyülekezeti munkára. Hajdú László lelkipásztor beszámolót tartott a gyülekezet jelenlegi helyzetéről, terveiről, melyben egy imaház építése is szerepel.

Az istentisztelet csodálatos, ragyogó tavaszi időben, méltó környezetben, a Bükk Nemzeti Park szabadtéri Erdei Iskolájában folyt, melyet a Nemzeti Park igazgatósága díjmentesen biztosított az alkalomra. Dr. Kádár Zsolt esperes úr méltán választotta ebben a környezetben alapigéül a 121. zsoltárt: „Szemeimet a hegyekre emelem, honnan jön az én segítségem. Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet.” Ez a „felfelé nézés” lehet a kis tárkányi közösség fennmaradásának titka és jövőjének záloga is.

De az istentiszteleten túlmenően a noszvaji énekkar, valamint a helyi gyülekezet dicsőítő csoportja is szép műsor-



Felsőtárkány

számokkal szolgált, és mindenkit megragadott a Réti Árpád színművész által nagy átérzéssel elmondott Wass Albert-vers is. A közös úrvacsora után szeretetvendégség mélyítette el a mintegy 150 résztvevő bensőséges együttlétét.

Dr. Juhász Attila Simon felsőtárkányi polgármester beszédében szívből üdvözölte az új egyházközség megalakulását, és hangsúlyozta, mennyire örül annak, hogy a nagyközségben a református felekezetüknek is van önálló gyülekezete, és a jövőben megépülhet az imaház is. Szeretnénk megköszönni polgármester úrnak és az önkor-

mányzat képviselő testületének is részvételükön kívül azt a megerőtést és nagylelkűséget, amellyel imaházunk felépítéséhez telket biztosít, valamint egyházmegyénknek az építéshez már eddig is nyújtott támogatást.

Most már rajtunk is múlik, hogy bebizonyítsuk, élni tudunk ezzel az adománnyal. Azzal tudjuk meghálálni a Jó Isten által elénk adott lehetőséget, hogy mindent megteszünk azért,

hogy gyülekezetünk lehetséges tagjait felkutassuk, bevonjuk a gyülekezeti életbe, és valóban felépítsük mind a külső házat, ahol istentiszteleteinket, foglalkozásainkat tarthatjuk, mind azt a belső, lelki házat, amely alkalmas Jézus Krisztus befogadására és követésére. Bízunk abban, amit a zsoltáros írt 55. énekében: „Vessed az Úrra a te terhedet, ő gondot visel rólad és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.”

Hajdú László lelkipásztor és Dr. Pócs Tamás gondnok

Női szolgálattevők találkozója Mezőkövesden

Egy szép áprilisi vasárnap délután a nemrég még missziói egyházközségként szolgáló mezőkövesdi eklézsia adott otthont az Egervölgyi egyházmegye női szolgálattevői találkozójának.

Az egyházközség tagjai nagy izgalommal várták ezt az eseményt több okból is, alig néhány hete választottak lelkészt Gordosné Balogh Eszter addigi segédlelkész személyében, és máris egy ilyen nagyszabású rendezvényen kellett helytállni. Mondható, hogy a lelkipásztor azonnal mélyvízbe került.

A másik oka az izgalomnak az volt, hogy vajon a 150 főt befogadó mezőkövesdi templom elegendő lesz-e a vendégek befogadására. A helyhiányt elkerü-

lendő előzetesen megállapodott az egyházközség vezetősége a mezőkövesdi közösségi házzal, hogy ha a templom szűknek bizonyul, akkor a konferenciát megtarthatják a színházteremben.

Mivel mintegy 200 résztvevő érkezett, ez utóbbi megoldás lett a realitás. Szívet melengető látvány volt a matyó fővárosban, amikor a menet átvonult a templomtól a kultúrházhoz.

A konferenciát dr. Kádár Zsolt egervölgyi esperes köszöntötte megható szavakkal, majd Baksy Mária abauji



esperes áhítata következett. Áhítatában az esperes kitért a női szolgálat sajátosságaira, hogy mennyire fontos és nélkülözhetetlen a nők szolgálattevétele az egyház életében.



Az áhítat után Kiss József tanár úr tanított éneket hangulatos tangóharmonika kísérettel, majd a többi szünetben is ő

szolgált énektanulással. A konferenciáról három új éneket vihetünk haza szívünkben és fülünkben.

Ezután dr. Horváth Barnáné a Tiszáninnyi nőszővetség elnöke tartott előadást Pilder Mária bizonyágtévő életéről és szolgálatáról, majd Földesiné Kántor Mária, a nőszővetség tit-

kára számolt be a nőszővetség munkájáról. Külön kiemelte, hogy nemzetünk jelenlegi helyzetében mekkora szükség van

a női helytállásra, állhatatosságra. Éppen ide illett a szavalat, mely a nemzet féltéséről és Krisztusba vetett reménységéről szólt. A két előadás között a Besenyőteleki Reverinda női kar szolgált színvonalas darabokkal.

Ezután két mezőkövesdi presbiter aszszony szólt. Mizser Lajosné beszámolt az egyházközség életéről, terveiről, reményeiről. Kiss Józsefné pedig bizonyágot tett, arról hogyan találta meg őt a Megváltó. Az alkalom végén dr. Kádár Zsolt köszönte meg a részvételt. A konferenciát bőséges szeretetvendégség zárta a templomkertben.

G. A.

Nyugdíjas lelkipásztorok és lelkészövegyek találkozója Egerben

A

z egervölgyi egyházmegyében élő vagy itt szolgáló nyugdíjas lelkészeket és lelkészövegyeket hívta össze az egyházmegye esperese, dr. Kádár Zsolt testvéri találkozóra Egerbe, március utolsó délutánjára. Még színe-sebbé és gazdagabbá tette ezt a találkozót az, hogy egri kiránduláson volt az egyházmegye fenntartásában működő átányi református általános és művészeti iskola két osztálya néhány pedagógussal, a 2. és 3. osztály, és az a két csoport – ahogyan az esperes fogalmazott –

az előttünk jártak és az utánunk jövők nemzedéke találkozott egymással.

Kádár Zsolt esperes bevezető áhítata után az átányi iskolások adtak kedves és színes műsort. Énekeik, szavataik az iskolai oktatás evangéliumi többletét mutatták be. Műsoruk végzetével Énekes Istvánné igazgatónő számolt be az iskolájukról, mely egyházunk legkisebb, de növekedésben levő iskolája. A gyermekek műsorára Benke Györgyné válaszolt egy kedves evangéliumi gyer-

mekénekkal, amit még hitoktató korában tanított az induló miskolc-diósgyőri református általános iskolában.

Az egri gyülekezet gondnoka, Püski Imre köszöntő és beszámoló szavaiból tájékoztatást kaptak a jelenlevők az egri gyülekezetéről és a Kálvin-házról, mely



helyet adott ennek a találkozóknak is. Kádár Zsolt esperes pedig az egyházmegyéről számolt be, mint a Magyarországi Református Egyház egyik legkisebb egyházmegyéjéről. Jelenleg 19 aktív lelkész szolgál az egyházmegye 22 gyülekezetében, és 4 „bekebelezett” lelkész. A nyugdíjas lelkészekkel együtt – akár az egyházmegye területén élnek, akár másfelé költöz-

tek el – 30 lelkipásztor tartozik az egyházmegyéhez.

A meghívásra 9 nyugdíjas lelkipásztor, illetve lelkészövegye válaszolt úgy, hogy el is fogadta azt és jelen volt a találkozón: Denke Gergelyné (Eger), Király László és felesége (Bogács), Thamó Béláné (Bogács), Solymosi Tiborné (Cserépfalu), Timár Pál és felesége Szabó Gabriella (Piliszentlászló), Benke György és felesége (Bogács). Ki-ki beszámolt emlékeiről és jelen helyzetéről. A közös emlékek és a még meglévő feladatok végzése hálaadásra indította az együttlevőket. Ezt a hálaadást kifejezte a 105. zsoltár is, melynek éneklésével kezdődött a bevezető áhítat:

Adjatok hálát az Istennek, imádkozzatok szent nevének!

Hirdessétek dicséretét és minden jótéményét!

Beszélgétek a nép előtt nagy csudáit, melyeket tett.

B. Gy.

Ünnepi virágvasárnap. Ho-
zsanna! Áldott, aki jó az Úr ne-
vében! E mondat visszhang-
zott énekekben és imádságban
azok felé, akik a pataki temp-
lomban szentelték meg az Úr

Jézus jeruzsálemi bevonulásának emléknapiját. Az istentiszteleti szolgálatban részt vettek az e napon a református Gimnáziumból gyülekeze-
ti kiszállásokra kirajzott osztályok közül a Gyenge Zsolt tanár úr tizenkettedikesei. Nem csak fel-
olvasták az Igét, hanem egy-egy bibliai szereplő hangját más és más diák szólaltatta meg. Az imádság mondataira pedig refrénszerűen vála-
szolt az egész osztály. Szolgálatukat egy vers el-
mondásával zárták. Közben a templomban jelenlévő három énekkar előadása gazdagította a gyülekezetet. Tiszaújvárosból érkezett a Református Énekkar, Birtalan Judit vezényletével. Az összkarokban való közreműködésen túl két ének-
számmal mutatkoztak be, kolozsvári útjuk előtt. Jelen volt még a sárospataki Művelődés Háza Kamarakórusa, Csehi Ferenc vezényletével, és a pataki Református Énekkar dr. Takács Andrásné



vezényletével. Az első közösen elénekelt kórus-
mű a 90. zsoltár volt, melyet a Magyar ének kö-
vetett. Nagy örömünkre, mindkét mű alkotó-
ja megtisztelte jelenlétével alkalmunkat. Birtalan József erdélyi származású, Tiszaújvárosban élő zeneszerző, és Gárdonyi Zsolt orgonaművész, zeneszerző, würzburgi főiskolai tanár. Orgo-
nán közreműködött dr. Mellesné Boros Kinga és Bundzik Tímea. Megköszönjük a Miskolc-
hegyőcsabai gyülekezetnek és lelkipásztoruknak, hogy orgonájukat az alkalomra rendelkezésünkre bocsátották. Tiszaújváros és Sárospatak közt különös módon Lorántffy Zsuzsanna az összekötő kapocs. Mivel birtokai voltak Ónod körzetében, így Tiszaszederkény is hozzá tartozott. 1651-
ben az elnéptelenedett környékre hajdú családokat telepített, akik egyszerre művelték és vé-

delmezték a területet. Ennek emlékezetére került be Tiszaújváros mai címerébe Lorántffy Zsuzsanna arany hársfalevele. Megjelent ünnepségünkön Koscsó Lajos polgármester és Bráz György alpolgármester hitvestársukkal együtt. A vendégeket dr. Hörcsik Richárd polgármester köszöntötte, és kifejezte a kapcsolat folytatásának reménységét.

A három énekkar a Mudrányban közös ebéd-
en vett részt, ahol Koscsó Lajos polgármester pohárköszöntőjében nagyra értékelte az összefogás erejét, és a Mooser orgona restaurálása támogatása mellett foglalt állást. Az istentiszteletet követően a templom Galériájában Zajácz Tamás bőrműves iparművész kiállítása nyílt meg. A Sárospatakon felnőtt, és jelenleg Tiszaújvárosban élő alkotó emlékekben és érzelmekben gazdag családi percekkel ajándékozta meg a nagyszámú érdeklődőt. Az alkotások megvásárolhatók, a tárlat június végéig tart. Az eseményt a Zemplén Televízió teljes terjedelmében rögzítette és bemutatta.

A Sárospataki Református Nőszövetség úgy határozott, hogy az Alsószuhán történt tragikus esetben édesanyját és testvérét elvesztett pataki diákokat tanulmányi ideje alatt segíti. Az adománylevél átadásakor a megajándékozott főiskolai hallgató kifejezte, hogy számára az a tudat, hogy nincs egyedül, és lelki támaszt nyerhet a közösségtől, ez a legnagyobb ajándék.

A Csillagpont találkozót előkészítő negyven fős ifjúsági csoport Sárospatakra látogatott, hogy helyszíni bejárással egyeztessék a terveket a megvalósíthatósággal, és kijelöljék a programok fő színhelyeit. Az ígéretes rendezvény stábját érkezésük estjén a gyülekezet látta vendégül, valamint egyeztettek a szervezők a zempléni ifjúsági munkát végző SZIKRA csoport lelkipásztoraival.

Nagy érdeklődéssel fogadott előadást tartott Sárospatakon a Lorántffy Teremben **dr. Olofsson Placid** 91. életében járó bencés tanár. A Keresztény Értelmiségi Szövetség meghívására eljött vendégünk a GULAG munkatáborában eltöltött tíz évről és az élete tanulságairól be-



szélt, megtanítva hallgatóságát a megmaradás négy alapszabályára. 1. Nem szabad panaszkodni – mert ez elszívja az életerőnket. 2. A legnehezebb helyzetben is meg kell találni az apró örömeket – mert ez megsokszorozza az életerőnket. 3. Belső értékeinket igyekezzünk kifejezésre juttatni – mert ez ellensúlyozza a megaláztatást. 4. Az Istenbe vetett élő hit a legerősebb kapaszkodó. A hit pajzsa kitüntetéssel elismert és magyar örökséggé fogadásal megtisztelt pap sorsáról Ézsaiás Erzsébet írt könyvet, melyet az alkalmon bemutattott és az előadó dedikált.

Huszonnyolc fiatal konfirmált az idén a sárospataki gyülekezetben, akik április 22-én a gyülekezet előtt adtak számot felkészülésükről. A hitismereti katekézések mellett bibliai történetek tanulságait is megfogalmazták a konfirmandusok, és részesültek az úrvacsora jegyeiben. A gyülekezet meghatódva fogadta a szülők nevében szóló Csatlósné Komáromi Katalin szavait, melyben hitet tett a rohanóan tűnő időben az örök értékek fontosságáról. Az ifjúságot Sipos István főgondnok látta el intellemmel, lelki úttravalóval.

Jubiláló gyülekezeti tagok köszöntése. Hűséges gyülekezeti tagok szinte családjukkal együtt összenőnek a közösséggel. Így köszönthettük április 29-én 80. születésnapján Nagy Sándor tb. missziói gondnok testvérünket. Azért nagy áldás élete, mert nyugdíjba menetele után több súlyos infarktuson esett át, amikor orvosi értelemben csak hónapokat jósoltak neki, és azóta 18 év telt el – mindennapi hálaadással, Bibliaolvasással. E napon köszöntöttük 60. házassági évfordulóján

László Gézát, gyülekezetünk tb. főgondnokát és hitvestársát Pohankó Irént. Életük, hosszú évtizedeken át tartó szolgálatauk példa. A köszöntést megerősítette dr. Hörcsik Richárd polgármester is a város nevében, majd az énekkar, valamint a család – Fassang László és Zoltán – zenében átnyújtott ajándéka következt.

Virágh Sándor
lelkipásztor



A sárospataki gyülekezet idén konfirmált fiataljai

40-esek köre Tokajban (egy felnőtt konfirmáció margójára)

Igy szól az Úr: „Ne félj mert megváltottalak, neveden szólítottalak: enyém vagy!” (Ézsaiás 43:1) S valóban: 2006-ban, amikor felnőtt fejjel konfirmálhattunk, az Igéből ezt az idézetet teljes valónkban átélhettük. Jó volt megtapasztalnunk, nemcsak gyermekek, hanem mi felnőttek is részesülhetünk e kegyelemben. Csodálatos felfedezés volt ez a számomra, és a felnőtt bibliaiskola heti találkozóit ezt a hitet csak megerősítették bennem. Kissé szomorú volt tapasztalni, hogy a bibliaiskola utolsó alkalmával ezek az együttlétek már befejeződnek.

Ezért is fogalmazódott meg többünkben: jó lenne folytatni! Másokat is megszólítottunk a gyülekezetből, és örömmel vettük tudomásul, hogy nemcsak bennünk van vágy, hanem másokban is megfogalmazódott az az igény, miszerint szükséges egy-egy alkalommal összejönni és kötetlen beszélgetés formájában

megerősítést, eligazítást találni. Támogatásra lelt ez a vágyunk lelkészünkben és feleségében. Így a Lelkészi Hivatalban kéthetente szombaton 18.00 órától együtt töltünk egy-két órát – mi 40-esek.

Egy könyv segítségével - Rick Warren: Céltudatos élet - 40 napon keresztül egy kalandos utazásban lehet részünk, s a végén megtudhatjuk, miért élünk a földön.

Az utazás végére kideríthetjük, mi Isten célja az életünkkel és felkészülhetünk az örökkévalóságra.

A Bibliából egyértelműen kitűnik, Isten sokszor 40 napot vett igénybe, hogy felkészítsen valakit a neki szánt feladatra. A Biblia azt mondja: „változatok megértelmek megújulásával, hogy megíthessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.”

A könyv 40 fejezetből áll, melyet egy-egy találkozásunkor beszélünk át. Sok érdekes kérdést vet fel ez a könyv, és sok

mindenre választ is kapunk a megbeszélések során. Az, hogy az ember nem a véletlennek köszönhető, Istennek terve van velünk, talán mindenki számára világos. De az, hogy mi mozgatja az életünket, már mindenkinek mást és mást jelent. Ha megtaláljuk életcélunkat, akkor céltudatosan élhetünk. Az életcél megtalálása a békességhez vezető út. Így arra összpontosíthatunk, ami igazán fontos. Megeríthetjük, hogy az örökkévalóságra lettünk teremtve. A földi élet még nem minden, s ez az élet előkészület a következőre. Az örökkévalóságban átalakul az ember értékrendje. Tudnunk kell, az életünk cselekedetei az eljövendő alapját jelentik.

Hogy ezeket a dolgokat megértsük, és Isten parancsait teljesíthessük, segítségül szolgálhat ez az érdekesítő könyv és az együttléteink.

Tokaj, 2007. április 29.
Babolcsiné Fenyőházi Rita

„Jöjjetek, lássátok az Úr tetteit, aki bámulatos dolgokat művel a földön.”
(Zsoltár 46,9)

Környezeti nevelés tanórán kívül a Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában

Az évnek sok olyan ünnepe, jeles napja van, amelyről valamilyen formában megemlékezünk. Az egyházi és nemzeti ünnepek mellett e sorba tartoznak a természettel, környezetünkkel kapcsolatos jeles napok is.

Iskolánk életében fontos helyet foglal el a környezeti nevelés. Megalakulásunk óta (2004. év) évről évre szervezünk különböző programokat e nevelési területhez kapcsolódva. Mondhatjuk, hagyománnyá váltak ezek a megemlékezések. Változatos formában a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva, sokféle módszert és eszközt felhasználva szervezzük meg ezeket az alkalmakat.

A 2006-2007-es tanév eddigi rendezvényei a következők voltak:

Takarítási Világnap: Az „őszi szemétszüret” alkalmával takarítottunk, szépítettük iskolánkat és környékét. Virághagymákat és évelő növényeket ültettünk a virágágyásokba.

Október

Gombakiállítás: A Zempléni Gombász Egyesület rendezte a kiállítást Sátoraljaújhelyben és rajzpályázatot hirdetett „Az erdő kis lakója: a gomba” címmel. Mindhárom osztályunkból voltak díjazott tanulók. A kiállítást a másodikosokkal néztük meg. Sok értékes, érdekes ismerettel gazdagodtak a gyerekek.

Állatok Világnapja: A gyerekek kedvenc állatainak fényképeiből rendeztünk kiállítást az iskolában. A felelős, gondos állattartásról beszélgettünk velük napközis foglalkozások keretében.



Szeptember

Autómentes Nap: Nagyon örülünk, hogy a téli időszak kivételével a biciklitárolók tele vannak kerékpárral. A gyerekek gyakran kérik szüleiket, hogy kerékpárral tegyék meg az otthon és az iskola közötti utat. Így történt ezen a napon is. A Polgármesteri Hivatal Ifjúsági és Sportosztálya és városunk közlekedési rendőrei érdekes vetélkedőkkel várták a gyerekeket.

Európai Madármegfigyelő Nap: Az Ó-Bodrog mellett, a Berekben figyeltük és számoltuk a madarakat. Az adatokat a Magyar Madártani Egyesületnek küldtük el.

Szüreti felvonulás: A Tokaj-Hegyalja szüreti hagyományait elevenítettük fel ezen a napon. Az őszi terméseiből az aulában kiállítást rendeztünk.

Takarékossági Világnap: Hulladékot gyűjtöttünk a szülők segítségével. Akciónkkal a



környezetünk védelme mellett az újrahasznosítás, újrafelhasználás fontosságára, így a takarékosagra hívtuk fel a gyerekek figyelmét.

November

Egészségnevelési hét: Dr. Tihanyi Annamária fogorvos tartott szemléletes előadást és válaszolt a gyerekek kérdéseire a helyes fogápolással kapcsolatban. Diavetítésen megismerték Makk Marci és Cérna Peti tanulságos történetét. A konyhán finom zöldségsalátát készítettek az uzsonna mellé. Az egyik délután pedig tanulóink és a szülők gyógyteákat kóstolhattak.

Őszi gyalogtúra: Gyerekek, szülők, nevelők kis csapata kb. 8 km-es túrát tett Károlyfalván a Rákóczi-fához.

Madárbarát Kert: E program kereté-

ben az iskolánk környékén negyedévente 2-2 alkalommal figyeljük a madarakat és a Magyar Madártani Egyesületnek küldjük el feljegyzéseinket. Elkezdtük a madáretetést.

December

Madárkarácsony: Madárcsemegéket akasztottunk az Iskolakert fáira.

Február

Téli gyalogtúra: Sajnos hó nem esett, de így is nagy élményt nyújtott ez a kirándulás is. Szintén gyerekek, szülők, nevelők lelkes természetjáró csapata ment fel a Megyer hegyre, a Tengerszemhez.

Március

Tavaszi nagytakarítás: Kibújtak az őszzel elültetett virághagymák. Kapáltunk, gyomláltunk a kiskertben. A téli vitamin-

hiány pótlására cserépbe és szabad földbe dughagymát ültettünk. Az iskola környékén összeszedtük a szemetet.

Víz Világnapja:

Tanulmányi séta a Bodrog folyóhoz és a város szennyvíztisztító telepére. Itt megfigyelhettük a szennyvíztisztítás folyamatát. Láthattuk, hogyan kerül vissza a folyóba a megtisztított víz.

A tanév további programjaival is szeretnénk a gyerekek érdeklődését felkelteni. Azon dolgozunk, hogy megismerjék elsősorban szűkebb környezetüket, lakóhelyüket és meglássák értékeit. Életkoruknak megfelelően védjük is azokat. Ehhez a munkához sok segítséget és támogatást kapunk a szülőktől, az iskola vezetésétől és technikai dolgozóitól.

Istentisztelet rendhagyó módon

Ha ezt a szót halljuk: istentisztelet, akkor eszünkbe jutnak egyszerűségükben is szép templomaink fehér falakkal, megindító istentiszteleti liturgiánk, fekete palástos lelkészeink, Krisztus-központú igehirdetések, zsoltáraink-dicséreteink.

2007. április 14-én egy másfajta istentiszteleten vehettem részt, a Szeged-Kálvin téri Egyházközség nagytermében. Ezen az alkalmon egyházközségünk vendégei voltak a miskolci Maon csoport tagjai, akik egy csodálatos színdarabbal szolgáltak köztünk, hiszem, hogy Isten dicsőségére.

Van valaki, aki nem ismeri még a Tiszáninnyi Egyházkerületben ezt a csoportot? Itt az idő, hogy megismerje! Miskolcon, a Kerület fenntartásában működő, fogyatékos gyermekek-fiatalok szülei kezdeményezésére alapított szeretetintézmény fiataljaiból és kísérőikből áll a művészeti csoport. Bár, talán e szót: fogyatékos el is felejtethetnénk.

Érkezésüket gyors helyzetfelmérés követte, majd a terem berendezése. Meglepő volt látni az igényes, részletekig kidolgozott díszleteket. A csoport vezetője bemutatta az otthont, szolgáltatukat, majd kezdetét vette a színi előadás. Az általuk bemutatott darab az Út címet viselte, és

az egymást ilyen-olyan módon megjelölő, sok esetben megbélyegző emberekről, valamint a mindegyiküket elfogadó MES-TER szeretetéről szólt. Megható volt látni a szereplők kipirult arcát, az örömet, hogy szolgálhatnak. A közönség végig meghattott csendben hallgatta a darabot, amit időnként szíjogás, elérzékenyült torokköszörülés tört meg.

A darab után közös ebéd, majd városnézés következett.

Nem volt fekete palástos lelkész, nem énekelünk dicséretet, nem imádkoztunk, mégis mindnyájan éreztük: istentiszteleten vagyunk. Olyan alkalmon, ahol az értünk életét áldozó Krisztussal és egymással való kapcsolatunkat élhettük meg, és gyakorolhattuk.

Juhász András
lelképásztor, Szeged



ESEMÉNYEK SZÜLETÉSTŐL-SZÜLETÉSIG

Beszámoló a Lévay József Református Gimnázium és Diákotthon
Karácsony és Pünkösöd közötti eseményeiről

Kedves gyülekezeti Tagok!

A Lévayról a Sárospataki Lapoknak minden második számában olvashatunk átfogóbb beszámolót. Így szeretnénk közelebb vinni gyülekezeteinkhez intézményünket, és közelebb hozni intézményünkhez gyülekezeteinket. Most Jézus Krisztus születése és az első gyülekezet születése ünneplésére rendelt időpontok közötti eseményeinket visszük közel gyülekezeteinkhez...

A 2007. esztendőt a Magyarországi Református Egyház a közösségek évének nyilvánította. Közösség ott van, ahol az emberek közös értékeket vallanak, közös célokért közös tevékenységet végeznek, és közösen élvezik ennek gyümölcsét. Keresztény közösség ott van, ahol ketten vagy hárman összegyűlnek Jézus Krisztus nevében.

Családi napok

Az elmúlt tanévben iskolánk is beépítette rendezvényei sorába a „Családi napokat”. Az akkori sikeren felbuzdulva idén is folytattuk a kezdeményezést.

Család... közösség... összetartozás... szeretet. Olyan értékek ezek, melyeket nem lehet elégszer hangsúlyozni, és minden ember számára fontosak. Mégis, zaklatott világunkban egyre kevesebb idő jut ezek gyakorlására. Hogyan is lehet a ma kamaszainak, diákjainak eljuttatni az üzenetet?

Rendezvényünket két blokkban szerveztettük meg. Az elsőbe a Lévayba járó testvéreket szólítottuk meg. Összesen 55 olyan családdal van kapcsolatunk, ahonnan két vagy három gyerek is iskolánk tanulója. Az ő számukra készült a „Lévays testvérek

napja”! Ezen a találkozón szülőkkel együtt hívtuk a diákokat, hogy egy kis tanulás, játék, szórakozás mellett örvendezzünk egymásnak. A Diósgyőri Református Óvodások kis műsora azt juttatta a szülők eszébe, hogy ilyen aranyosak, kicsik voltak az ő gyermekeik is. Ez után a kamaszkor kihívásairól, testvérkapcsolatról tartott rövid előadást Varga István pszichológus, majd a Lámpás énekeit hallgattuk meg két bizonyágtétellel fűszerezve. Megható volt hallani fiataloktól, hogy mit is jelent számukra a család, a testvér! Levezetésként egy kis játék is belefért az együttlétünkbe, és utána még maradt idő kötetlen beszélgetésre tea, pogácsa mellett.

Aki ezen az alkalmon részt vett, hazavihette azt a jó hírt: nagyszerű dolog egészségesen működő családban élni! És ezért is csak Istené a dicsőség!

A családi napok másik blokkja a közösségről, az összetartozásról szólt. Egy na-

pot a felkészülés napjának neveztünk. Ekkor minden osztály egy másik osztálynak próbált meg az „angyalává” lenni. Kedveskedni, szép üzeneteket küldeni, megajándékozni lehetett egymást. S mindezt úgy, hogy az „angyal” kiléte titokban maradjon. A következő napot a „megbocsátás napja”-nak neveztük el. Ekkor kis kártyákat lehetett írni egymásnak, vagy csak úgy, a szép gondolatért. Ezeket a lapocskákat pedig feltettük a Lévay karácsonyfájára. Nagyon nagy sikert aratott ez a lehetőség! Már az első órákban elfogyott az előre elkészített kártya, így pótolni kellett. A harmadik napon pedig sulibörzét tartottunk, amelyen minden osztály árulhattott jelképes összegért kis ajándéktárgyakat. Szinte minden elfogyott, de a résztvevők átítatódhattak egy érzéssel: a közösségnek sok áldása van!

Szilágyi Zoltánné

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára emlékeztünk

A 2006-ban ünnepelte hazánk az 1956-os forradalom 50. évfordulóját. Ennek keretében a négy miskolci egyházi középiskola közös programokon vett részt. A sorozat befejező akkordjára került sor január 30-án. A Művészetek Házában gimnáziumunk diákjainak előadásában nézhettük meg azt a dokumentumjátékot, mely felidézte a politikai perek mechanizmusát és a megtorlás miskolci eseményeit. Az előkészületekről és a műsorról kérdeztük a szereplőket és a nézőket is.

Először Lénárt Attilát kérdeztük:

Milyen érzés volt főszereplőnek lenni? Nebezen tudtad beleélni magad a szerepbe?

Nagyon különleges volt, mert ilyen karaktert még sosem játszottam, sosem kértek meg rá. Megtiszteltetés volt, hogy rám gondoltak. Azonban nehéz is egyben, mert egy olyan embert kellett alakítanom, aki sok mindent átélt, sokat szenvedett. 19 évesen az ember nem feltétlenül tudja átélni, tehát nem volt könnyű. De amilyen nagy volt a kihívás, anynyi erőfeszítéssel dolgoztunk rajta. Úgy gondolom sikerült egy jó előadást kerekíteni belőle.

Milyen volt a többiekkel együtt játszani?

Nagyon jó érzés volt megismerni új em-

bereket, és olyanokról derült ki, hogy van színészi tehetségük, akikről eddig nem tudtuk. Egy nagyon jó csapat gyűlt össze – szerintem évek óta a legjobb.

Bartha Ráhelrt régen is többször láthattuk szerepelni:

Mint hajdani lévays diák, hogy érezted magad ebben a darabban? Milyen volt újra visszajönni?

Egyáltalán nem volt kényelmetlen, nagyon örülök, hogy Szűcsné Bottka Krisztina tanárnő megkért, hogy segítsék. A próbák nagyon jó hangulatban teltek, olyan érzés volt, mintha újra idejárnék közéték. Mint narrátornak, függetlennek és tárgyilagosnak kellett maradnom a törté-

tekkel kapcsolatban, ám mégis híven kellett tükröznöm az akkori helyzet kegyetlenségét. Úgy érzem, a darab által még közelebb kerültem '56 lényegének megértéséhez.

Bašista Titusz a darabban a rossz oldalán állt:

Te játszottad az ügyészt. Hogy érezted magad ennek a kegyetlen és hidegvérű gyilkosnak a bőrében?

Érdekes és nem mindennapi élmény volt, hogy egy olyan embert játszhattam, aki élet és halál ura volt. Ha valaki nem úgy ugrált, ahogy ő füttyült, akkor csak csettintett, és már is küldte a „lázadót” a vérpadra. Ijesztő dolgok történtek azokban az időkben...

Milyen élményekkel gazdagodtál?

A próbák alatt szállóigévé vált szavunkkal kifejezve, „orjássi” volt! Komolyabbra fordítva a szót, sok új barátot szerezhettem, jobban megismerhettem őket,

és új oldalakat fedeztem fel. A végére mindegyik beugróval együtt egy ütöképes kis csapat jött össze. Örülök, hogy én is a részese voltam.

Szuhánszki Ruben „beugró” volt a csapatban:

Milyen tapasztalatokat gyűjtöttél ez alatt a pár nap alatt?

Jó volt látni, hogy mindenki komolyan vette a felkészülést, mégsem volt feszült a hangulat, és jól érezhettük magunkat. Mindehhez hozzájárult Szűcsné tanárnő fantasztikus feszültségoldó, fenomenális, felülmúlhatatlan, féltő személyisége.

A közönség véleménye mindig fontos, hiszen nekik, értük készül az előadás. Vajon célt ért a színdarab?

Mi a véleményed a darabról? Érdemes volt megnézni?

Farkas Evelin: Eddig nem tudtam elképzelni, milyen lehetett az akkori élet, de a műsor segítségével, hogy egy néhány

mozzanatot kiemeltetek, közelebb kerülhettem a lényeghez.

Milyen érzéseket keltett benned a darab?

Magyar Judit: Az előadás által újabb információkkal gazdagodhattunk arra nézve, hogy mit kellett az egyszerű magyar embernek kiállnia, hogyha nem akart a kommunista pribékeknek engedelmessé válni. Büszke vagyok rá, hogy iskolánk tanulói ilyen híven tudták tükrözni az akkori állapotokat.

Mit adott neked a darab?

Nagy Ildikó: Eddig nem is gondolkodtam erről a témáról, és ez az előadás felnyitotta a szememet. Fiatalként, szabadon ebben az országban nem tudtam azt az állapotot elképzelni. Az előadás után már jobban átérzem az 50-es évek félelemmel teli hangulatát.

Lejegyezte: Boda Lídia és Szilágyi Debóra

Cserediák-program 2006/2007

„N e hagyjátok a tempelomot s az iskolát!” – hangzik a felszólítás Reményik Sándor verséből. Mi saját kereteinken belül szeretnénk ennek eleget tenni. Az elmúlt évek munkája során mára 15 határon túli magyar református középiskolával van kapcsolatunk. Ennek eredményeképpen évente két turnusban érkeznek hozzánk ezekből az iskolákból tanulók, és mi is küldünk diákokat. Hagyományainkból, keresztyén értékrendünkől következik, hogy nem hagyhatjuk magára a trianoni békediktátum miatt elcsatolt területeken élő magyar honfitársainkat. A lehetőségünk pedig az, hogy megismerjük egymást, tudjunk gondjaikról, feladataikról, és látogassuk őket. A mai fiataloknak meg kell látnia, milyen a határon túliak élete, és milyen nagy szükségük van a szeretetre, együttgondolkodásra.

Erdélyben 9, Felvidéken 2, Kárpátalján 4 iskolával van cserediák-kapcsolatunk. A tanév folyamán összesen 30 diák járt nálunk, a Lévayból pedig 32-en utaztak. Az ideérkező tanulókat a kollégium fogadta be, de a hétfvégüket mindig családnál töl-



tötték. Beosztottuk őket osztályokba, így megismertek egy szűkebb közösséget, és beeláthattak a magyar oktatási rendszerbe is. Aktívan próbáltak részt venni az órai munkában. Ezen kívül több közössé-

gi alkalmat szerveztünk a számukra. Még az első napon bemutatkoztak az egész iskola előtt az istentisztelet után, majd délután ismerkedési órát tartottunk. Itt a határon túlról érkezők egymással és a befogadó osztályok két-két tagjával beszélgettek, játszottak, és megpróbálták egy-egy témáról együtt gondolkodni. Közös program volt számukra a miskolci városnézés, ahol a történelmi épületeket, templomokat, látványosságokat néztek meg.

Meghívta őket az iskola diákpresbitériuma egy közös kirándulásra, Lillafüredre. A túrázás és közös uzsonnázás után, mint régi barátok válhattak el. A programokba még „belefért” egy sárospataki út is, ahol a régi alma mátert sétálhattuk végig, és megtekinthettük a híres Rákóczi-várat is.

A cserediákok itt-tartózkodásának különleges fénypontja volt, amikor bemutathatták saját iskolájukat, és a régió egy-egy híres személyét. Ez az esemény különösképpen is illett saját programjaink sorába, hiszen ebben az időpontban tartottuk az „Ötágú síp” rendezvényeit, amely a határon túli területekkel foglalkozik.

Szilágyi Zoltánné

„Szólj ötágú síp” – összetartozásunk megélésének lehetőségei

Miert is ötágú ez a síp? Ez jelképezi számunkra a határon túlra szakadt magyar lakta területeket. Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék és az Őrség olyan részei Európának, ahol Trianon után 80 év elteltével is nagyszámú magyarság lakik. Ezeket a területeket, az itt lakók mindennapjait, kultúráját és hagyományait szeretnénk bemutatni a Lévy diákságának. Ezért minden tanévben egy-egy területet választunk és rendezvények, kiállítások vagy éppen előadások során kerülhet szívünkhöz és elménkhez is közelebb egy-egy magyar táj.

Ez évi Ötágú síp rendezvényünk középpontjában Erdély állt. A történelem munkaközösség pályázatot hirdetett Erdély Képes Történelem címmel. Az értékes, szép kivitelezésű pályamunkákat az

első emeleti tárlókon lehetett megtekinteni. És ide kerültek a Sütő András életművét bemutató könyvek is. Az ő művei, személye lett az ötágú síp központi alakja. Ennek az évnek januárjában vettünk végső búcsút tőle, így különösképpen is aktuális volt életművét áttekinteni. Diákjaink prózamondó versenyen Sütő művekből választhattak. Ezen a megmérettésen 24-en vettek részt, a legszebben elhangzó részletet Csizmár Nikolett előadásában hallgathatta meg a zsűri.

Az egész iskola számára adott volt az a lehetőség, hogy egy teszt kitöltésével járuljon hozzá a Sütő András megemlékezésünkhöz. A legjobb eredmény Kádas Katalin (9 C.) tollából született.

Az íróra emlékezett előadásában dr. Bertha Zoltán irodalomtörténész, aki az egész gimnázium számára tartott előadást a Művészetek Házában. Szavaiban a művész hazaszeretetét, magyarság iránti tisz-

teletét és aggodását fejtette ki. Sütő András mindig hűségesen kitartott elvei, értékrendje mellett, ezért is illő, hogy rá emlékezzünk.

Külön örömet jelentett, hogy ezekben a napokban töltöttek két hetet nálunk a határon túli cserediákprogram résztvevői. Így ők is lehetőséget kaptak arra, hogy bemutatassák iskolájukat, szűkebb pátriájukat, és hoztak ízelítőt iskolájukban tanult híres emberek, írók, művészek munkáiból.

A rendezvénysorozatunkban helyt kapott még a Kösöntyű együttes is, akik erdélyi táncokat mutattak be. Végül a kolozsvári Farkas utcai Református Gyülekezet segédlelkészének és csapatának produkcióját nézhették meg diákjaink. A Kolozsvárról érkezett fiatalok a Tékozló fiú című rockoperát mutatták be nagy sikerrel.

Szilágyi Zoltánné

Felsőőri barangolások

Nagyné Bódor Katalin, Szűcs Istvánné és Szilágyi Zoltán vezetésével 2007. március 17-21-ig 9 tanulóval utaztunk Felsőőrbe a két tanítási nyelvű gimnáziumba. Utazásunk célja: megismerni a burgenlandi magyarokat a református egyházon keresztül, és testvériségszolgálati kapcsolatok kialakítása.

Megérkezésünk-fogadásunk a parókián volt, ahol Guthy László református lelkész úr fogadott minket, és bemutatta az ősi templomot és a parókiát (a régit és az újat), majd az iskolaépület előtt találkoztunk a diákokkal és szüleikkel, akik elvitték a tanulóinkat. Vasárnap istentisztelet keretében (ami ezen a héten német nyelven folyt) megismertedtünk az itt lévő reformátusokkal, és rövid műsorral kedveskedtünk nekik. Ebéd után Máriafalván az ősi katólikus templomot néztük meg, este pedig

a református parókián Zilahy Süt a nap c. művét néztük meg – magyarul adták elő a szereplők. Élveztük az ízes beszédet. Hétfőn elkezdődött az iskolai mun-

pedig 5 percesek) és sor került iskolánk és városunk bemutatására is. Nagy sikert arattunk! Gyerekeink abban az osztályban voltak egész nap, ahol a vendéglátó tanuló volt, mi pedig láthattunk földrajz, történelem, hittan, német, magyar és testnevelés órákat, amelyek magyarul s időnként németül folytak. A délutáni sportverseny után fürdő következett, ahol nagyon jól éreztük magunkat. A szerdai búcsú és a közös fényképezés után elindultunk hazafelé.

Nagyon jól sikerült, kreatív és együttműködő tanári gárdát, egy jól felszerelt iskolát láttunk, ahol vevők a tanárok és a diákok is csereszálkapcsolat kialakítására. Az együttműködést segítő Veréb Ilona tanárnőtől minden segítséget megkaptunk ottlétünk alatt, melyet ezúton is köszönjük Neki. Isten áldja meg őt, őket.

Szűcs Istvánné



A Lévy küldöttsége és a felsőőri házigazdák

ka. Ismerkedés az igazgató úrral és a tanárokkal, majd a diákokkal, óralátogatók (ahol az órák 50 percesek, a szünetek

A Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon Comenius Projektje

I skolánk három évvel ezelőtt kapcsolódott be a Comenius Nemzetközi Iskolai Együttműködési Projektbe, melynek címe: „Comets – Communicating Through European Streets”, azaz: „Kommunikáció Európa Útjain”.

Projektünkben az utcanevekben rejlő nyelvi és kulturális sokszínűség feltárásával, a mobilitásokkal diákjaink közös európai szerepvállalását kívánjuk elősegíteni. Ily módon tevékenységünkkel hozzájárulunk az oktatás minőségének fejlesztéséhez, európai dimenziójának erősítéséhez, ami az európai állampolgárság nélkülözhetetlen sarkköve.

A projektben résztvevő országok: Finnország, Franciaország, Lengyelország, Németország, Magyarország, Olaszország.

Munkánkat a 2004/2005-ös tanévben kezdtük, amikor megalakítottuk az iskolai Comenius Teamet a projekt munka iránt érdeklődést és elkötelezettséget

tanúsító diákokból és tanárokból. Mindannyiunk számára új volt ez a tevékenységi forma, de lelkesen vágtunk bele a munkába, tanárként, diákként együtt tanultuk ezt a munkaformát.

Kategorizáltuk az utcaneveket, kerestük a földrajzi, irodalmi, történelmi, művészeti, ipari, vallási, mesterségbeli vonatkozású utcaneveinkben a közös európai gyökereinket. Ez a kategorizálás adta az alapot a „Comet's” elnevezésű nemzetközi újságunk megszerkesztéséhez, egy nemzetközi vonatkozású utcáról szóló film elkészítéséhez, valamint egy olyan virtuális város megálmodásához és megalkotásához, ahol minden európai állampolgár egyaránt jól érezheti magát. Ez a város a Fortuna nevet viseli, és az érdeklődők a www.lykhi.edu.hel.fi honlapon megtekinthetik.

A projekt zárására, a virtuális város felavatására az idén májusban kerül sor a franciaországi Marignane-ben., ahová három diák és két tanár kolléga utazik.

A három év alatt idáig öt projektatlákozóra került sor: Delmenhorstban, San-Miniatoban, Bialystokban, Miskolcon és Helsinkiben, ahová összesen tizennégy diák és kilenc tanár utazhatott el. A három éve futó projekt fejleszti a diákok idegen nyelvi tudását, informatikai ismereteit, a kultúrák közötti párbeszéd pedig hozzájárul minden egyes partner közösségi tudatának erősítéséhez. A jó nemzetközi csapatban, hasznos cél érdekében végzett munkálkodás pedig elősegíti a tanulói felelősségvállalást, toleranciát empátiás készségek kialakulását.

Jelen projektünk konkrét eredménye egy német-magyar testvériskolai kapcsolat, franciaországi és finnországi iskolában való tanulási lehetőség diákjaink számára, valamint egy új projektbe való bekapcsolódási lehetőség.

Dr. Kóczi Rozália

Bibliismereti verseny – tanulói szemmel

Csapatunk Miskolcra indult Dél-Magyarország meghódítására. Összeszokott kis bagázs vagyunk, ugyanis már tavaly is együtt versenyeztünk, akkor kevesebb sikerrel, a kemény munka ellenére. Ennek hatására az első helyet tűztük ki célul ebben az évben. Mivel már ismertük egymást, a felkészülés is remek hangulatban telt. A felkészítő teszteket Csomós József tanár úr állította nekünk össze, melyek olyan nehezek voltak, mint amilyen hasznosak. Sok apró, ám fontos dolgokra hívta ezekkel fel a figyelmünk. A nagy nap február 17-e volt. A verseny reggel 10 órakor kezdődött, ezért nekünk már péntek délelőtt el kellett indulnunk. Váradi Péter ágasegyházi lelképásztornál, tanár úr egyik régi barátjánál, 'Billy'-nél töltöttük az estét, majd szombaton innen indultunk Kiskunhalas-



A Lévy Országos bibliismereti versenyen I. helyezést ért csapat Csomós József felkészítő vallásstanár, Szacsuri Beáta, Nagy Eszter, Balajthy András

ra, a verseny helyszínére. Izgalommal telve ültünk kocsiba, melyet később fokozott a tény, hogy eltévedtünk, de nem adtuk fel. Szerencsésen megérkeztünk, csupán 10 percet késtünk, tanár úrnak hála. Ilyen előzményekkel ültünk a papírstósz mellé, de továbbra is hittük, hogy nincs

veszve semmi. Aztán már feloldódva töltöttük ki a tesztet. Az eredményhirdetésre rettenetesen sokat kellett várni, 4 órán keresztül tették próbára idegeinket. Minden porcikánkat átjárta a leírhatatlan érzés, amikor mindenki számára világsá vált, hogy mi nyertünk. Végtelenül boldogok voltunk, elégedettek, nem is tudom, még mindig olyan hihetetlen. Hazafelé is még egy párszor el kellett mondani, hogy nyertünk, hogy elhiggyük. Rengetegen szurkoltak nekünk, ami csodálatos érzés volt, ez úton is köszönjük. Mindannyiunk nevében azt mondhatom, hogy felejthetetlen élmény volt, s ezt csak azok értik igazán, akikkel együtt éltem át.

Csapat tagok: Balajthy András, Szacsuri Beáta, Nagy Eszter, Csomós József felkészítő tanár.

Nagy Eszter 10. B

A 2006/2007-es tanév az első olyan, amikor egy egész évfolyam részt vett a Lévyban beindított szeretetszolgálatban. Nagyon nehéz volt megszervezni úgy az első félévet, hogy minden szép rendben történjen, hiszen immáron kb. 120 diák indult 14 intézménybe, összesen 19 csoportban. Hála Istennek azt mondhatjuk, hogy kisebb nehézségeket leszámítva minden végére értünk a látogatásoknak.

Nagyon örültem annak, hogy a visszajelzések alapján hasznosnak ítélték a szeretetszolgálatot (86%-a a megkérdezetteknek).

Kicsit arra készültem ezek után, hogy az önkéntes félévre sok diák jelentkezik majd. Meglepődtem, amikor február vé-

gére mindössze 7-en jelezték, hogy szívesen végeznének szeretetszolgálatot önkéntesen a tavaszi időszakban. Szeretném itt is elmondani, hogy nagyon hálás vagyok a diákoknak, és nagyon jó érzéssel tölt el, hogy komolyan vették az első félévi feladatokat. Azoknak pedig különösen hálás vagyok, akik az önkéntes félévre is jelentkeztek, és nincs bennem semmiféle rosszallás a többiek felé. Köszönöm mindenkinek a mindenféle és minden mértékű odaszánását (akarátát, figyelemét, idejét)! Csak a jelenség lepott meg és gondolkodtatott el: mi lehet az oka annak, hogy a mérést tekintve befolyásoló tényező nélküli tiszta eredmény a 86%-os abszolút pozitív értékelés, és ez a szeretetszolgálat utógondozásában (önkéntes félév) nem nyilvánul meg. Ezért rászántam magam arra, hogy másodszor is

megkérdezem a diákokat. Kicsit elbizonytalanodtam az első kérdőív hála indító eredményét tekintve is. Azonban a második kérdéssor megerősítette az első eredményét. Mindössze 13% nyilatkozott úgy, hogy érdektelenség miatt nem jelentkezett az önkéntes félévre. Mindenképpen elgondolkodtató viszont, hogy a diákok 50%-a a túlterheltség miatt nem jelentkezett, és átlagban 30% a rossz időpontot (délutáni időszak) jelölte be, ami miatt nem jelentkezett.

Vajon hogyan lehetne olyanná tenni az életünket, hogy az általunk fontosnak ítélt dolgokra is legyen energiánk és lehetőségünk? Isten adjon ehhez bölcsességet mindenkinek! Nekünk, felnőtteknek is!

Sipos Tamás – programfelelős

Vendégek a kenguruk földjéről

Ausztrál vendégtanáár a Lévyban

Mint ahogyan azt már több éven keresztül megszoktuk, ebben az évben is el látogatott hozzánk az ausztrál testvériskolánk egyik tanárnője. Anne Kleeborn angol nyelv és irodalom szakos tanárnő 2007. április 11-én érkezett Miskolcra és 2007. június 15-ig vesz részt iskolánk életében. 12 osztályban segít elmélyíteni az eddig szerzett nyelvtudást, gyakorolja az érettségizőkkel a szituációs feladatokat. A tanulók számára nagy segítséget jelent az angol nyelvi lektor, hiszen így tudják a legautentikusabban elsajátítani a nyelvi fordulatokat. Anne nagyon hamar beilleszkedett a Lévy közösségébe, örömmel vesz részt minden iskolán belüli és iskolán kívüli foglalkozáson is. Az angol munkaközösség nemcsak a heti hivatalos programját, hanem a szabadidős elfoglaltságokat is szervezi a tanárnő számára. Itt-tartózkodása alatt igyekszünk elsősorban Miskolc és Borsod-Abaúj-Zemplén megye minden szépségével megismertetni.

angol munkaközösség

Ausztrál cserediákok a Lévyban

Január 24-én izgatott kérdések repkedtek az éterben: Leszállt már gép? Minden oké? Megérkeztek? Milyenek a lányok? Aztán minden kiderült. Nagyon fáradtan, de mosolyogva, a nagy kalandra felkészülve belépett a Lévy kapuján Ebony Schoenfeld és Courtney Bell! Mindketten 15 évesek, és az ausztrál Macarthur iskola tanulói, akik 9 hónapot töltenek a Lévyban, és szeretnének sok-sok új baráttra szert tenni.

Az érkezésük óta eltelt három hónapban már túl vannak a beilleszkedés nehézségein (és szépségein is). Mennyi mindent kellett megtanulni! Melyik terem hol található? Kik az osztálytársak? Milyen a kóli rendje? Az első heteket szerettük volna könnyebbé tenni azzal, hogy elkészült a számukra egy angol nyelvű „vendégekönyv”, amely minden fontos információt tartalmaz. Tudják, kikhez lehet fordulni kérdés, gond esetén. Lassan megszokták a szobatársakat, tudják, melyik lépcső hova vezet, hol az étkező, és egyre kevésbé idegen számukra a magyar nyelv. Bizony! A lányok keményen tanulnak magyarul. Az első két hónapban péntek kivételével mindennap a nyelviskolában töltöttek 2-4 órát. Ennek az intenzív szakasznak a végén egy kis házi vizsgát is tettek, melynek nagyon megnyugtató volt

az eredménye. Lehet, hogy jobban beszélnek magyarul, mint némely hanyag diákunk angolul? Az első két hónapot a 10. B és a 10. C osztályokban töltötték. Minden hétvégén más társuk vitte őket haza, hogy családnál tölthessék ezeket a napokat. Így nagyon sok helyen jártak már a környéken. Látták többek közt az egri várat és a matyó népviseletet, megismerték Lillafüredet és az Aggteleki-cseppkőbarlangot. Fürödtek a tiszaujvárosi strandon. Végigbarangolták a Kocsonyafesztivál helyszíneit is, és megismerték a diósgyőri várat.

Most áprilistól a másik két 10.-es osztály tagja lettek. Itt is beosztották a diákjaink, ki melyik hétvégén viszi el magukhoz őket, hogy új ismeretekkel gazdagodhassanak. Nagyon jó, hogy már a nyári szünet idejére is vannak jelentkezők. Courtneyhez az édesanyja június közepén érkezik, és együtt töltenek 2-3 hetet, Ebonyval pedig július közepén lesz együtt az édesanyja. A többi hétre várok jelentkezőket, akik szívesen együtt lennének a nyári szünet napjaiban a lányokkal. És bátorítok arra is mindenkit, hogy ismerkedjenek velük, beszélgetsek, ha valamilyen izgalmas eseményről tudtok, hívjátok meg őket is. Elsősorban tőlünk, lévaysoktól függ, milyen élményekkel térnek haza, milyen hírünket viszik el, és hogyan őrzik meg emlékezetükben Magyarországot!

I. Léveys Nagytalálkozó

Különleges napra virrad majd 2007. szeptember 29-én a Lévey Gimnázium megújult épülete. 10 év! – sóhajtják majd a nemrég festett falak, 60 év! – dobogják a régi téglák a falakban. És mindnek igaza lesz!

A Lévey József Református Gimnázium és Diákothon olyan ünnepre készül, ahol a háború előtt érettségizett öregdiákok és az újraindulás óta elballagottak együtt idézik fel a régi emlékeket és örvendeznek egymásnak. Az „öreg” öregdiákok mintegy stafétát szeretnék átadni az

új generációnak a Lévey iránt érzett szeretetüket és tiszteletüket. Reményeik szerint 1300-1400 egykori diákot várunk erre az alkalomra.

Az előkészületek megtörténtek. Megvannak a helyszínek, gyűlnek az osztálynévsorok, gyűjtjük a kiállítható emlékeket és tárgyakat, készülnek a programtervek. Három helyszínen is futnak a programok. Az ünnepélyes megnyitó és műsorblokk a Művészetek Házában kezdődik 13 órakor, míg az osztálytalálkozóknak, kiállításoknak a gimnázium termei adnak otthont. Végül a nap zárásaként az ITC székház aulájában nagyszabású bált tervezünk.

A következő hetekben több médiához eljuttatjuk felhívásunk szövegét. Május folyamán a több száz meghívót is szeretnénk a címzetteknek postázni. A jelentkezéseket folyamatosan gyűjtjük június 30-ig. Reményeink szerint a tanév végére a programot is sikerül összeállítani, hogy szeptember elején már csak a szépítéseknek és próbáknak kelljen helyt adni.

A találkozásig is kísérjen mindnyájunkat iskolánk jelmondata: „Mindeneddig megsegített bennünket az Úr!”

Szilágyi Zoltánné

Ballagás 2007.

ALévey 105 érettségiző tanulója ballagott 2007. május 5-én. A gimnázium épülete elől indulva (lásd a képet) a diákothon udvarán is végighaladva a ballagási menetet a Kossuth utcai templomba tartott.

A zsúfoltságig megtelt templomban az ünnepi istentiszteleten az egyházkerület képviselőjében Dr Kádár Zsolt az Egervölgyi Református Egyházmegye esperese hirdette Isten ígését. A tanulók

színvonalas műsora után, az igazgató köszöntötte a ballagó fiatalokat, adott át jutalmakat az arra érdemes fiataloknak.

A ballagáson került átadásra a “Tiszáninnen Református Diákja” díj is, amelyet a 2006/2007. tanévben **Lénárt Attila**, az intézmény 12.B osztályos tanulója érdemelt ki.



Felvételi – számokban

A 2007/2008-as tanévre 269 diák nyújtott be jelentkezési lapot intézményünkbe. A hat évfolyamos képzésre 77, a négy évfolyamos képzésre 134 diák jelentkezett. A nyelvi előkészítő osztályt első helyen 58-an jelölték meg.

Tanáraink mintegy 600 felvételi dolgozatot javítottak ki. A Léveyba jelentkezőkkel és szüleikkel való elbeszélgetéseken 22 léveys tanár vett részt.

Köszönjük gyülekezeteinknek és a gyülekezeti tagoknak, hogy a Léveyba küldik gyermekeiket és gyülekezeti tag fiataljaikat. A felvételi lezárta után minden gyülekezetet külön is értesítünk arról, hogy a hozzánk jelentkezett ifjak hogyan szerepeltek.

Molnár Gáborné – iskolatitkár

DIÁKPÜNKÖSD 2007

A

miskolci négy egyházi gimnázium tanuló és tanárai az idén harmadik alkalommal szerveznek Miskolcon „Diákpünkösd” néven színes, zenével és programokkal tarkított evangéliumi üzenetű felvonulást és találkozót. Célja

az, hogy megtapasztaljuk a közösséget, amelyet az első pünkösd során is átéltek a jelenlévők, és megmutassuk a miskolci járóelőknek azt, hogy a keresztyén értéket vállaló fiatalok sokan vannak ebben a városban. A Szinva-terasz szolgál helyszínül. Kérjük gyülekezeteinket, hogy gondoljanak a fiatalokra május 30-án, akik szolgálni szeretnének ezzel, és közelebb vinni az evangéliumot az utca emberéhez...

A pataki gimnázium életéből

Idén harmadszor járt iskolánk küldöttsége – a Diákpresbitérium tagjai – Kárpátalján. A munkácsi gyülekezet vendégszeretetét élvezve megismerkedtek Munkács nevezetességeivel, eljutottak Beregszászba, vasárnap pedig a nagyberegi református templomban szolgáltak.

A húsvéti iskolai istentiszteleten úrvacsorai közösségben lehettek együtt református diákok és tanárok. Ezen az alkalmon tett fogadalmat Kiss Júlia (12. D) konfirmandus diákunk.

A Lévay József Református Gimnázium meghívására iskolánk küldöttsége csendesnapit tartott Miskolcon.

Kiemelkedő versenyeredményeknek örülhetett az iskola közössége a közelmúltban. A Kutató Diákok Országos Tudományos Diákköri Konferenciáján Timári István (12. A) Nagydíjat kapott. A Szent Erzsébet és kora címmel rendezett regionális versenyen iskolánk csapata – Bankus Róbert, Őri Péter, Szilágyi Rita – II. helyezést ért el. Babilai Dóra (11. E) az Édes anyanyelvünk nyelvhasználati verseny megyei győzteseként képviseli iskolánkat az ősszel Sátoraljúj helyben szerveződő döntőben. A Mikola Sándor Országos Tehetségkutató Fizikaversenyen a 10. helyen végzett Albert Áron 10. E osztályos tanuló.

Április 11-én, a költészet napján a magyar- és a vallásánári munkaközösség már harmadjára szervezte meg a Diákpresbitérium segítő közreműködésével a Verspatak elnevezésű versolvasó fesztivált. Az idén 16 órás versfolyamban több száz vers hangzott el zenével, képpel kiegészítve.



Kárpátaljai kiszálláson



Kiss Júlia (középen) a diákpresbiterekkel és vallásánáiraival



A 11. H-sok verseket olvasnak

Május második hetében a végzősökre figyel az Alma Mater. A búcsú sokszínű Patakon: hozzátartozik a kibocsátó istentisztelet – az idén Szabó Árpád lelkész, a Kossuth Internátus végzősének nevelőtanára hirdette az Igét –, az internisták számára az ünnepi vacsora a Mudrányban, a szerenád az internista lányoknak, a kiscsengetés a pénteki utolsó óráról: minden végzős megkondítja a kis harangot, mely akkor, ott csak neki szól, s bizony elfelhősödnek ilyenkor a szemek... Szép hagyomány, hogy az öregdiákok közül is sokan jönnek vissza az iskolába csak ezért a 10-12 percért.

2007. május 5-én az Úr Isten ajándéka volt a májusi esővel váltakozó derült ég, a fényképek is elkészülhettek, s enyhült a földken a nagy szárazság. A református templomban a széles vendégkörrel teljesedett ki a 141 maturandus ünnepe. Kovács József vezető vallásánár igei üzenetével, Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó igazgatónő ünnepi beszédével, Reményik-versekkel és búcsúbeszédekkel is megtelt a keresztszemes hímsű ballagótársoly. Május 7-től már az érettségi vizsgákon adhatnak számot tudásukról a maturandusok.

Összeállította
Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Továbbképző konferencia a sárospataki teológián



Rácsok Gabriella, Jan van der Graaf és Frank Sanyer

A

Sárospataki Református Teológia Keresztyén Filozófiaintézetének szervezésében került sor arra a továbbképző konferenciára, melynek előadója a hollandiai történelmi református egyházon belül működő református szövetség főtükára, dr. Ir. Jan van der Graaf volt. „Egyház és kultúra” címmel tartott előadásában az egyház kultúrához való viszonyulásának három lehetséges módját érintette: a szembenállást, az azonosulást, valamint az átalakítást. A szembenálló és az azonosuló magatartás kritikai ismertetése után az embernek és a keresztyén egyháznak az 1Mózes 1:28; 2:15 és a Jeremiás 29:4-7 alapján megfogalmazott „kulturális mandátumát” hangsúlyozta az előadó. Konkrét gyakorlati példákon keresztül mutatott rá arra, hogy a keresztyénség küldetése, egyénként és egyházként egyaránt az, hogy értékeit ne csupán képviselje, de érvényesítse is, így bizonyos szinten és módon átalakítsa a környező világot: a kultúrát, amelyben létezik. (a szerk.)

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia

KERESZTYÉN FILOZÓFIAINTÉZETE

konferenciasorozatot hirdet
lelképásztoroknak, tanároknak, diákoknak és
minden érdeklődőnek.

Előadók:

prof. dr. B. van der Walt
(Potchestroom University, Dél-Afrika)
Előadásának témája: **Szekularizáció**
Időpont: 2007. október 10.

prof. dr. H. Vroom
(Free University Amsterdam)
Előadásának témája: **Világvallások**
Időpont: 2007. november 19.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A konferenciára
Rácsok Gabriellánál lehet jelentkezni
2007. október 10-ig az alábbi elérhetőségeken:

Sárospataki Református Teológiai Akadémia,
Sárospatak, Rákóczi út 1. 3950
Tel.: 47-315-027
E-mail: gracsok@mail.tvnet.hu

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia

felvételt hirdet kiegészítő mesterképzésre

- *Teológia szakon*

Jelentkezés feltétele: teológus szakon szerzett főiskolai diploma és államilag elismert „c” típusú, vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga
Jelentkezési határidő: 2007. augusztus 17.

pótfelvételt hirdet

az alábbi szakjaira:

- *Teológia szak, lelkészeti szakirány,*

nappali tagozaton (2006. szeptember 1-től egyciklusú mesterképzés)

- *Teológia szak,*

nappali tagozaton (2006. szeptember 1-től egyciklusú mesterképzés)

- *Katekéta-lelképásztori munkatárs szak,*

nappali és levelező tagozaton, katekéta és lelképásztori munkatárs szakirányokkal

A katekéta szakirány esetében vallásstanári szakon mesterdiploma szerezhető a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen.

- *Börtönpasztoráció szakirányú továbbképzési szak*

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Jelentkezési határidő: 2007. augusztus 17.

Az alkalmassági vizsga napja: 2007. augusztus 25.

További információk és elérhetőség:

3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1.

Tel./Fax: 47-312-947, dekania@srta.hu, www.srta.hu

„Tartsatok könyörgéseket ... a királyokért és minden feljebbvalóért...” – de hogyan?

Mostanában sokan aggódva nézzük hazánk sorsának alakulását, romboltatását és romlását, gyakran szomorodva, máskor elkeseredve és bosszankodva hallgatjuk a híreket. Hazánk vezetői közt szép számmal akadnak olyanok, akik korunk minden züllöttségét nyíltan sugározzák, ugyanakkor érezzük a keresztyén kötelességet: „tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért, a királyokért és minden feljebbvalóért...” Egyre nagyobb állami terhelés mellett is előtűnik van a jézusi intés: „adjátok meg a császárnak, ami a császáré”, ugyanakkor nehéz megélni, hogy az egyre súlyosabb kikényszerített áldozat nem vezet jobb létbe, csak az egyéni és közösségi lehetőségek folytonos szűküléséhez. Az imádság a keresztyén ember politikai érdeklődésétől vagy érdektelenségétől, esetleges pártzimpátiájától független kötelesség, melyet nem könnyű megélni. A „mégis hogyan?” felől kérdeztünk meg lelképásztort, keresztyén politikust, református gyülekezeti tagot. Reméljük, mindnyájunk épülésére.



Öszintén szólni, különösen az utóbbi időben nem szerettem nézni a tv-híradót, főleg a magyar vonatkozású, hazánk jelenéről, mindennapjairól szóló híradásokat. Próbálom ugyan meggyőzni magamat: ismernem kell az eseményeket, nem lehetek tájékozatlan, hiszen emberek között élve gyakorlom hivatásomat. Amikor azonban az esti órákban bekapcsolom a tv-t és elkezdődik a Híradó, a történetek egyre inkább felzaklatnak, mert nem építésről, gyarapodásról hallok, hanem megszorításról, leépítésről, működési zavarokról, amelyek engem is érintenek.

Felelős, magas rangú, nagyon jó módú vezetők magyarázzák a megtett lépések szükségességét, amit én bizalmatlanul fo-

gadok. Rossz érzéseim támadnak. Nincs igazam, ha egyre növekvő ellenszenvvel viszonyulok hazám jelenlegi vezetőihez? Első reakálásom ellenére, mégis mit kell tennem keresztyén emberként? Mindig is fontos volt számomra, mit mond Isten Igéje. Fellapozom Pál első levelét Timóteushoz és olvasom: „Arra kérek mindenekelőtt, hogy tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért, a királyokért és minden feljebbvalóért, hogy nyugodt és csendes életet éljünk teljes kegyességben és tisztességben. Ez jó és kedves a mi üdvözítő Istenünk színe előtt, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére” (I.Tim.: 2,1-4).

Leveszem a polcra William Barclay idevonatkozó kommentárját, és ezt olvasom: „Ez a részlet tudatosan és határozottan ajánlja az embereknek – ma sokak számára csodálkozást keltve – a királyokért és minden felsőbbségért való imádkozást. Ez fő szempontja volt a keresztyén gyülekezeti imádságnak. Akkor is ha az uralkodók a keresztyének üldözői és eltökélt szándékuk, hogy kiirtják őket, a keresztyén gyülekezet mégsem szűnt meg imádkozni értük. Figyelemre méltó, ahogy a gyülekezetek az egyház korai időszakában a szomorú üldözés napjaiban folyamatosan kötelezőnek tartják magukra néz-

ve azt, hogy a császárért és a nekik alárendelt királyokért, helytartókért imádkozzanak. „Féljétek az Istent!” – mondta Péter – „a királyt tiszteljétek!” (I. Péter 2,17) S eközben nem szabad elfelejtenünk azt, hogy ebben a korban a hallatlanul kegyetlen Néró volt a császár. A latin egyházatyja Tertullianus kifejezetten hangsúlyozza, hogy a keresztyének a császár számára hosszú életért imádkozzanak, „biztonságos uralkodásért, biztos hazáért, hűséges szenátusért, jóra való népért, békés világgért” (Apológia 30). Barclay idézi Justinus mártírt is, aki ezt írja: „Mi egyedül csak Istent imádjuk; de minden más dologban készségesen szolgálunk neked, elismerjük a királyokat és uralkodókat és imádkozunk azért, hogy esetükben a tiszta indítékok a királyi hatalommal kéz a kézben járjanak” (Apologia 1,14.17). (William Barclay: Briefe an Timotheus, Auslegung des Neuen Testaments, Aussaat Verlag, Wuppertal, 1974, pp. 57-58.)

Vajon mivel indokolható az értük mondott közbenjáró imádság? Azzal, „hogy nyugodt és csendes életet éljünk teljes kegyességben és tisztességben.” Vagyis Isten népének van szüksége erre az imádságra azért, hogy alkalmas időt kapjon szolgálata végzésére. Pál megfogalmazza azt is, hogy mit kell kérnie az imádságban. Azt, hogy „minden ember üdvözüljön és eljus-



son az igazság megismerésére.” Ez alól nem kivétel a hitetlen, rosszindulatú előljáró sem. Ezek szerint a gyülekezet sajátos feladata a felsőbbség (császár, király, vezér) megtéréséért való imádkozás.

Elgondolkodtatóak Ravasz László szavai: „A pogány imádta a császárt, mint istenét; a zsidó csak a császár egészségéért, hosszú életéért, boldogságáért imádkozott; a keresztyén azért, hogy megismerje a Krisztust, s nyerje el az üdvösséget. A felsőség megtérése és megváltása: ez a keresztyén imádság tárgya. Ez nem függ attól, hogy az uralkodó legitím, vagy nem, népe atyja, vagy vérszívója, Néró vagy Józsiás.” (Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata II., Református Sajtóosztály, Budapest, 1991, p. 222.)

Olvasva e sorokat megkérdezem magamtól: tudok-e keresztyén módon gondolkodni az előbb leírtak alapján a mai magyar feljebbvalókról. Értem-e és elfogadom-e Isten egyetemes szándékát még rájuk vonatkozóan is: „azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság megismerésére.” Nem kellene-e Isten szemével néznom őket, és elkezdni imádkozni értük, hogy térjenek meg, majd másként gondolkodva, megváltozott szemléletmóddal intézzék tovább népünk ügyét úgy, hogy tevékenységük mindenki számára nyugodt és csendes életet eredményezzen.

Azt jelenti ez akkor, hogy jámbor keresztyénként csak ezt tehetem, és ne szóljak semmit, ha valamit életünkben, eljárásunkban helytelennek tartok? Pál az efézusiakhoz írt levelében a korábban pogány életmódot folytató, sötétségben járt, de Krisztus által világosságra jutott keresztyéneket így biztatja: „Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljeteztek úgy, mint a világosság fiai. A világosság gyümölcse pedig csupa jóság, igazság és egyenesség. Ítéltétek meg tehát, mi kedves az Úrnak, és ne legyen részetek a sötétség terméketlen cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket” (Ef.: 5,8-11).

A minden emberért, köztük a felsőbbség megtéréséért való imádkozás feladata mellé Pál egy újabb megbízatást ad. Mondjuk ki bátran az igazságot, leplezzünk le a hazugságot, erkölcstelenséget, vétket (cél tévesztést). Ismerjük meg és éljünk a vilá-

gosság gyümölcseivel, – ehhez tegyük hozzá – a Lélek gyümölcseinek birtokában, a szeretet, türelem és szelídség lelkületével. Kizárólag ezzel a lélekkel, de ezzel igenis tennünk kell e kettőt:

1. imádkozni a felsőbbség megtéréseért, és 2. szeretettel, türelemmel, szelíden, csupa jósággal, egyenesen képviselni az igazságot.

Véleményem szerint sok múlik azon, képesek vagyunk-e erre.

Szűcs Ferenc, lelkipásztor,
Edelény-Belváros



Az imádság mindig a helyes út irányába tett kezdeti lépés. Ilyenkor megosztjuk Istennel kétségeinket, belátva gyengeségeinket, erőtlenségeinket, bölcsességet és a dolgokban való eligazodás képességét kérjük Tőle. Általában a megoldást is készen szeretnék kapni, miközben lehet, hogy az Úr már rávezetett bennünket, csak mi nem éltünk a felkínált lehetőséggel.

Helyesen tesszük, amikor napjainkban a hatalmon levőkért imádkozunk, hogy a jó út irányába vegyék lépteiket. Ugyanakkor nap mint nap megtapasztalhatjuk, hogy a hatalmat gyakorlók nem képesek meggyőzően és hitelesen szolgálni a köz érdekét, mindazt, amit az állampolgárok jogosan elvárnak. Az emberek egyre nagyobb része véli úgy, hogy a hatalom nem érzékeny a társadalom valódi helyzetére és problémáira.

Belátjuk persze azt is, hogy nagyon szűk az az ösvény, amelyen a hivatásos politikus jár. Különösen a hatalom gyakorlójának kell tudnia, hogy tettével nemcsak saját lelkiismeretének (feltételezve, hogy működik náluk) tartozik elszámolással, hanem a nyilvánosságon keresztül az egész közösségének. Max Weber a Politika mint hivatás című művében nagyon szemléletesen foglalja össze mindennek lényegét: „Aki politikára adja a fejét, az ördögi erővel szerződik, melyek ott leselkednek minden erőszakosságban. Egy érett ember mégis tudatában van a cselekvése következményeivel járó felelősségnek, és a felelősség etikáját követve cselekszik, s valahol eljut egy ponthoz, amikor így szól: itt állok, másként nem tehetek.” Kemény, ugyanakkor világos és egyértelmű a dolog: elkötelezett politikus – különösen, aki keresztyén elhivatottságból vállalja fel a közügyeket – nem hághat át olyan erkölcsi korlátokat, amelyek rossz irányba vinnék az eseményeket.

A II. Vatikáni zsinat Lumen gentium (Népek világossága) kezdetű konstitúciója világosan megfogalmazza a hatalmat gyakorló politikus felelősségét: „Sok és sokféle ember gyűlik össze a politikai közösségbe, akik teljes joggal vallhatnak eltérő nézeteket. Tekintélyre van tehát szükség, hogy a politikai közösség szét ne hulljon amiatt, hogy mindenki a maga elgondolása szerint jár el. E tekintély a polgárok erőit a közjóra irányítja, nem gépiesen, nem is zsarnoki módon, hanem mint elsősorban a szabadságra és a vállalt kötelezettségek és feladatok tudatára támaszkodó erkölcsi erő. (...) a politikai tekintélyt (...) mindig az erkölcsi rend határain belül kell gyakorolni a közjó (...) érdekében a törvényesen meghatározott vagy meghatározandó jogrend szabályai szerint.”

Amikor a közhatalmat gyakorlókért fordulunk Istenhez, két dologért mindenképpen imádkoznunk kell. Az egyik az, hogy alázatot, a belátás képességének adományát kérjük számukra, hogy az egyéni politikai érdek elébe kerüljön a köz érdeke. A másik, amiért az Urat segítségül hívjuk, hogy azok a politikusok, akik nem a hatalom birtokosai, de a köz bizalmából az országgyűlésben dolgoznak, kellő erővel és kitartással rendelkezzenek ahhoz, hogy rendre szembesíteni tudják a kormányzati

döntéshozókat az embereknek tett választási ígéreteik és a saját üzleti érdekeik érvényesítése között feszülő kiáltó ellentéttel.

Mi, ellenzékben dolgozó politikusok sem mondhatunk egyebet, mint Szent Benedek, aki így buzdította szerzetestársait és követőit: Ora et labora! - Imádkozzál és dolgozzál!

Dr. Semjén Zsolt
a KDNP elnöke



Országunk életében mindig is voltak nehéz időszakok – sőt talán ezek voltak többségben –, de ha ismerjük történelmünket, mindig ezen időszakok után voltak megújulások, volt nemzeti összefogás, jelentek meg kiemelkedő vezetők, mind a közéletben, mind szellemi területen.

A Török Birodalom fenyegetettsége idején a Dózsa-féle kereszties hadjáratkor kezdték hirdetni a ferences szerzetesek, hogy az ország vezetői a felelősek az ország sorsáért, romlásáért. Későbbi igehirdetéseikben már azt hangsúlyozták, hogy személy szerint minden egyes embert felelőség terhel az ország sorsáért. Ez a gondolkodás már a reformáció szellemiségével párhuzamosan, illetve azzal együtt jelent meg Magyarországon.

Sokszor egy-két emberöltő kevés áttekinteni vagy értékelni a közvetlenül mögöttünk lévő időszakot. Sajnos napjaink mindannyiunkat érintő eseményeinek megítélésében „könnyebb dolgunk” van. Az, ami most körülöttünk történik mind szellemi, mind kulturális tekintetben, mind

a közéletben és a gazdaság területén: népünk önpusztításával felér. Tudatosan írok önpusztítást, mivel közel két évtizede a korábbi időszakhoz képest szabadabban dönthetünk, dönthetünk sorsunkról. Életünk minősége mégsem lett jobb!

Itt most visszagondolok újra az ötszáz évvel ezelőtt hirdetett egyéni felelősségre. Hányan mentünk el az ország sorsát eldöntő kérdésekben véleményt nyilvánítani? Történelmi egyházaink sem tudtak élni igazán az Úrtól kapott lehetőséggel. Különösen fájdalmas ez az akaraton kívül a határok túloldalára került honfitársainkkal szembeni megnyilvánulásokra.

Felmerül a kérdés: kinek tartozunk? Istennek, embertársainknak, magunknak?

Lehet élni felelősséggel és felelőség nélkül is. A körülöttünk lévő világot, létünket, akár az anyagi lehetőségeinket is Istentől kaptuk. Érezzük-e, hogy ez minket kötelez valamire? Lehet élni úgy is, hogy csak a saját kényelmünk, előrehaladásunk a fontos. „Kényelmetlen” családi közösségben élni, alkalmazkodni, gyermekeket nevelni. Ezt sugallják a hírközlő eszközök: valósítsuk meg önmagunkat, minden eszközzel, minden áron. Jelenlegi vezetőink élenjárnak ennek az „ideológiának” a hirdetésében.

Azonban van a nemzetnek egy másik része is. Akik tudják, hogy a gyermeknevelés, a másokért való élés az igazi öröm. Akik tudják, hogy az Istentől kapott parancsolatokat nem a Teremtőnk miatt, hanem saját magunk miatt kaptuk. Magyarország egész nemzeti létének és megmaradásának az alapja volt Szent István akkori döntése az ország keresztyénné tételéről.

A Biblia világosan ír a munkavégzésről „mert méltó a munkás a kenyérére” (Mt 10,10), az adópénzről „adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek ami az Istené” (Lk 20,25). Ha a világi értékekhez mérjük az életünket, keresztyénnek lenni nem könnyű. A Bibliát mint zsinórmértéket tartva szem előtt mindenre választ kapunk.

A közelmúlt napi bibliai tanítása volt Pál apostol Timóteushoz írt leveléből a felhívás, hogy „tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért... és minden feljebbvalóért” (1Tim. 2,1).

Vannak reménytelennek tűnő helyzetek számunkra és mégis...

Mégis az Úr javunkra tud fordítani minden veszteséget, pillanatnyi kudarcot. Egy előadáson hallottam a minap azt a megfogalmazást, hogy nemzetünk a nagypénteket éli. Ennek kettős jelentésében ott van a remény is, hogy közel van a húsvét, a fel-támadás.

Nemeskürty tanár úr fogalmazta meg, hogy elindult a tizenkét tanítvány, akik közül egy tudott írni-olvasni, a többiek még azt sem, és kétszáz év alatt nem fegyverekkel, hanem az evangéliumot és a szeretetet hirdetve az akkori civilizált világban elterjesztették a keresztyénséget. Kell-e ennél nagyobb bizonyíték nekünk?

ifj. Benke György, Verőce

„Kompország, Kompország, Kompország: legképességesebb álmaiban is csak mászkált két part között: Kelettől Nyugatig, de szívesebben vissza.

Miért hazudták, hogy a komp - híd -, ó, Potyomkin, te keneset kezű szent ember, te csak Katalin cárnőt csaltad meg.

Idealisták és gonosztevők összeálltak, álság levegőköveiből váraikat csinálták, teleujjongták a világot, hogy a Kárpátok alatt kiépült Európa.

A Nyugattal szórványosan már régen elmátkázódtak itt lelkek, Magyarország durva embermatériájából már kicsillan egy sereg differenciálódásra érett és alkalmas molekula. A nagy Humbug nem Európának ártott meg, a hazugságot itthon hitték el. Miért hazudták már az apáinknak, és miért adták a hazugságot tovább? Minekünk váltig azt mondták, hogy itt Európa van, kultúréletre készültünk, s megfeszített idegekkel rángattuk magunkat egyre előbbre.

Közben zuhanások történtek, a Grünwald Bélák és a Péterfy Jenők menekültek, mielőst tisztán látták, Ki tudja, hányan és kik voltak ők, ki tudja, hányan jártak még rosszabbul, a többsége a szerencsétlen kíváltaknak csak vergődött. A nagy Humbugot meg nem ismerte, a nagy valóságba bele nem borzadt.”

(Ady Endre: Ismeretlen Korvin-kódex margójára – részlet)

Hétköznap délután érkezem Sajósenyére, hogy az előre egyeztetett időpontban beszélgethessünk. Egy nagyobb csoportot találok a szép épületek által batárolt rendezett kis udvaron. Sétálni készülnek együtt. Már az iroda ablakából látom indulásukat. Nem figyelhetem sokáig őket, hiszen nem ezért jöttem.

Valójában portrét szeretnék készíteni. A Portré rovatban pedig egy embert szeretnék bemutatni. A beszélgetés végére rájövök, hogy ez nem lehetséges. Mert bár magáról is szót ejt Kövér Imre, családját is szeretettel említi, beszélgetésünk java mégis az otthonról szól, a Fészekről. Mégis, mivel olyan ember beszél munkájáról, akinek élete az, amit csinál, talán róla, magáról is képet kaphatunk.

Beszélgetésünk apropóját egy közlő nagy esemény adta: 2007. június 4-5-én rendezik meg az „Együtt Egymásért 3” találkozót - a sérültek és épek országos találkozóját.

2003-ban volt a fogyatékosok európai éve, mikor egy nagy rendezvénylebonyolítására pályáztunk. Jó vastagon fogott a tollam, azt gondolva, hogy úgyis lehúzzák a felét, de nem húztak le semmit belőle, ennél fogva egy minőségi, kétnapos, mindenki számára ingyenes programot sikerült lebonyolítanunk teljes ellátással. Eljött Halász Judit, jobban koncentráltunk a kicsikre, a gyerekekre, sőt tűzijáték is volt. 2005-ben ismét lebonyolítottunk egy ilyen rendezvényt, akkor a 100 Folk Celsius adott koncertet. Idén egy stúdióban megkonstruált lézer-show lesz az esti program és Kormorán koncerttel zárjuk a második napot. A rendezvénynek van vezérdala is, amely arról szól, hogy a szeretet nem múlik el, nem gerjed haragra stb. Sok helyről érkeznek vendégek Magyarországról és külföldről is, s ez a dal arról szól, hogy a sokfelől jött embereket az Isten szeretete hogyan fogja össze. Ezt próbáljuk megvalósítani, és úgy gondolom, ebbe belefér a Kormorán koncert, de belefér a táncóra is az udvaron, egy másfél órás néptáncos program. Lesz áhítat is, egy húszperces egyszerű áhítat, amely a fogyatékos emberekhez szól, és amennyit ők is kibírnak nyugodtan. Egyébként is mindenben öhozzájuk igazodunk.

A jövőből forduljunk kicsit a múlt felé. Nagytiszteletű Úr mikor kapcsolódott be az Otthon munkájába?

1975 szeptemberében csöppentem a történetbe Hajdúböszörményből. Az ottani Kálvin téri református gyülekezetben volt élő ifjúsági közösség, én is odajártam, ott jutottam hitre. Ott tette problémámmá Isten, hogy helyemen vagyok-e vagy sem. Akkoriban asztalos szakmában dolgoztam, és bár nem a munka volt számomra bűdös, hiszen ma is nagy



hasznát veszem az asztalos szakmának, de úgy érzem, hogy nem ez az igazi dolgom. Évekig imádkoztam azért, hogy Isten mutassa meg, hol akar látni. Az útmutatásban nem volt semmi különleges, csak egy egyszerű hír volt a Reformátusok Lapja hátoldalán: Sajósenyén munkatársakat keresnek. Ez bennem úgy csapódott le, hogy jönnöm kell. Nem vezetőnek jöttem tehát. Ez jó pár évtizede volt. Közben a teológiát is elvégeztem Debrecenben levelezőn, bár sosem volt bennem az az elhívás, hogy én majd lelkipásztorként szolgáljak egy gyülekezetben, azóta sem gondoltam így, s azóta is úgy érzem, hogy engem Isten a fogyatékos emberek mellett akar látni.

Sajósenyén sem Ön tehát a lelkipásztor az Otthon vezetése mellett?

Senye egy kis hely, 450 lelkes település. Sajóvámoshoz tartozik egyházi tekintetben, tehát a sajóvámosi lelkipásztorok járnak át. Teológiai tanulmányaimnak azonban jó hasznát veszem, hiszen sok gyülekezettel van kapcsolatunk. A gondozottakkal együtt gyakran megyünk, hol egy kis műsort adunk, hol képeket vetítünk, sokszor tehát mód nyílik arra, hogy az Igeről beszéljek. Alapvető volt azonban a teológia elvégzése szempontjából, amit a Biblia mond: „a ti hitetek mellé ragasszatok tudományt...”

Abogy hallom, aktívan részt vesz a falu, az önkormányzat életében is.

Senye, amint mondtam, kis falu, én pedig közösségi ember vagyok, nemcsak a kerítésen, az intézeten belül, hanem a falu vonatkozásában is. A rendszerváltás óta önkormányzati képviselő vagyok, ami nem egy nagy státusz, de tudok tenni a közösségért. Az otthonban is több munkatársunk a faluból van, például a polgármester felesége is itt dolgozik. Kölcsönösen segítjük tehát egymást: hol az önkormányzat egészíti ki a mi életünket, hol pedig mi az önkormányzat programjait. Jó egyetértésben működünk együtt.

Nagyon szép az épület, pedig mostanában gyakran járok olyan szociális intézményekben, amelyek igen leromlott álla-

PORTRÉ



potban vannak. Hogyan jutottak el ide?

Azt szoktuk mondani, hogy egy megálónál vagyunk. A harmincegyéhvány évből az első tíz-tizenöt év küzdelmes időszak volt, nem volt mozgásteret lehetőség még arra sem, hogy akár csak egy kicsit is javítsunk az épített környezeten. Nagyjából tizenöt évvel ezelőtt indult be úgymond a szekér, akkor egy új épületet építettünk a gondozottak számára, akik addig egy csoportban laktak, és csak most jutottunk el oda – így értem a megállót –, hogy az intézmény ötven gondozottját a törvény betűjének, és ami még fontosabb ennél, az emberiség és a családi gondoskodás szempontjai szerint is megfelelő módon helyeztük el. Ötvenen lagnak 23 lakoszobában, és mindehhez 21 fürdőszoba és WC van. Több száz négyzetmétert működtetünk, fűtünk, világítunk és rendezünk be a foglalkoztatásnak megfelelően, hogy a gondozottak napjai, programjai úgy teljenek, hogy jól érezzék magukat, hogy ne legyen szorosság sehol sem. Ez év januárjában készült el az új konyhánk, és ezzel pontot tettünk egy folyamat végére. Sok éve már építünk és felújítunk, miközben a konyháról mindig tudtuk, hogy nem megfelelő.

Persze tiszta és plafonig van csempézve, és nem fertőzésveszélyes, de maga az épület volt alkalmatlan. Mi ezt mégis utólag hagytuk, mert fontosabbnak találtuk, hogy a gondozottak közvetlen környezete legyen szép és megfelelő. Most tartunk ott, hogy az építkezési folyamatnak vége, így a következő nagy rendezvényünkön néhány gondolatot kell is annak szentelnünk, hogy Isten megáldotta az elmúlt tíz évünket. Nem a mellünket verjük, nem büszkélkedünk: a sok-sok éve küzdő, hajtó ember hálaadásával tekintünk erre az időszakra. Nagyon sok nehézség és nélkülözés, olykor kétség is van emögött.

A szociális területet támogatja-e az állam ennyire, vagy a Zsinat önti ide a pénzt? Az építkezéseknek gondolom, anyagi vonzatuk is van.

Elmondom szívesen, hiszen kézenfekvő a kérdés. A szociális intézmények tá-

mogatása évről évre kevesebb. Nemcsak reálértékben, számszerűleg is. Az elmúlt három évben - ha reálértékben nézem - a támogatás mértéke 25-30%-kal lett kevesebb. Valamennyi pályázaton nyert összeg is rendelkezésünkre állt, ez azonban nem meghatározó mértékű, sokkal inkább egy szemlélet segítette a tervek megvalósulását. Úgy használtuk fel a pénzünket, mint ahogyan egy családban szokás. Megállapítottunk egy fontossági sorrendet. Más intézményben talán minden státuszt betöltene, a státusz bérrel, járulékteherekkel stb. jár. Ha mi is ezt az utat jártuk volna, akkor ezer forintunk nem maradt volna arra, hogy itt bármi fejlesztés megvalósuljon. Mi a munkatársakkal együtt megbeszéljük, hogy vagy betöltünk minden státuszt,



vagy vállaljuk, hogy úgymond kettesével vesszük a lépcsőfokokat. Ez utóbbi esetén egy épület megszülethet. Ebben a munkatársak partnerek voltak. Képzelnék el, hogy egy dolgozónak a bére járulékokkal, munkaruházattal, képzéssel közel 3 millió forint, amiből persze a dolgozó csak egy kis részt visz haza. Ez nagyon nagy összeg, ha ennyit meg tudunk takarítani, és akkor legalább el tudunk indulni. Nagyon sok munkát vállaltak tehát a munkatársak. Nagy segítséget jelentett továbbá, hogy vannak külföldi és belföldi gyülekezeti kapcsolataink, akiktől zömében nem pénz jön, hanem például használt ruhanemű, és ez hatalmas megtakarítást jelent. Ezt könnyen el lehet képzelni, hiszen ötven értelmi fogyatékos személy, akiknek különböző okból sűrűn kell cserélni a ruháját, amelyek hamar tönkremennek: mennyit kellene költenünk erre? Mi azonban kapjuk a ruhane-

műt, és nálunk nem raktárban penészednek az adományok.

Fontos volt az is, hogy gondozottjaink számára szép környezetet alakítsunk ki, közösen. Közösen dekoráltuk, így sokkal valószínűbb, hogy amit együtt tettünk fel, azt nem fogják letépni. Így lesz a jóból jó, mert a jó mindig jót generál, a rossz pedig mindig rosszat. Mondják némelyek, hogy Imre, könnyű nektek, hiszen a ti gondozottjaitok olyan szépen vigyáznak minderre. De nekünk ugyanolyan gondozottjaink vannak, mint 20-30 évvel ezelőtt, amikor rengeteg ablaktörés volt, meg rombolás. Viszont nagyon tudatosan törekedtünk arra, hogy inkább kettesével vesszük a lépcsőket, de a gondozottak érezzék otthon magukat.

Ha így kettesével-hármasával vesszük a lépcsőket, gondolom, a családja nem sokat látja otthon.

Öt házzal odébb lakunk, de az első gyerekünkkel még itt éltünk az otthonban. Most már a két nagyfiunk is itt dolgozik, a kislányunk pedig hozza a lévays diákokat. Természetes módon vagyunk itt, és élünk együtt. A feleségem is itt dolgozik. Mondják sokan, hogy ez egy családi vállalkozás, de nem egészen, mivel

28-an dolgozunk itt. Persze nem könnyű életterület ez, néha lázadunk is, amikor kényszerből kell mondjuk vasárnap is bejönni olykor, de elfogadtuk, hogy ez állandó készenlétet igénylő feladatkör, amelyet nem lehet nyolc órába beszorítani. Persze nagyon sok öröme is van a munkának. Jó például, hogy ha megfogalmazódik bennem egy elgondolás ennél az íróasztalnál, azt megcsinálhatjuk. Jó, hogy nem egysíkú a munkánk. Nagyon jó kapcsolatunk van nemcsak a gondozottakkal, hanem a hozzátartozóikkal is. Gyakran felhívunk bennünket, olykor saját problémáikkal is. Sikerült tehát elérni azt az állapotot, amire vágytunk, hogy a hozzátartozók, azok gyermekei vagy testvérei és az intézmény egy egységet alkotnak. Sok köszönetet és elismerést is kapunk. Úgy érezzük, Isten megáldotta ezt a munkát. Kívül-

ről szépek vagyunk, és hála Istennek a falakon belül is szépen megy az élet.

Van-e valamiféle titok mindezek mögött?

Mindennek az a kulcsa, hogy van Istenünk, és hogy távol tartjuk magunkról a képmutató dolgokat, pedig nagyon sok a képmutatás akár a szociális területen is.

Nagy jelszavak vannak, mint például esélyegyenlőség vagy integráció, vagy például azt mondják, hogy munkához segítik a sérült embereket, és több oldalt tesz ki csak az erre vonatkozó törvények, rendelkezések, szabályozások listája, de sajnos alig jut el valami a sérült emberig. Vannak nagy konferenciák, külföldi tanulmányutak, úrlapok, rendeletek, de mögötte nem sok jut el azokhoz, akikhez kellene. S hogy újra visszakanyarodjak az előttünk álló rendezvényhez, mi két igazi örömnapot szeretnénk szervezni. Nem is fogom hagyni, hogy valaki húsz percnél tovább beszéljen a mikrofon előtt, mert ebből elég. Szeretnénk a gyakorlatra, a megélhető öröme koncentrálni.

Ebbez egy rendezvény szükséges, vagy a hétköznapi napokban is megjelenik?

Ezt igyekszünk egyébként megélni a mindennapjainkban is. Nem tudom például elfogadni, ami sok intézményben gyakorlat, hogy a sérült embereket úgy elgondozgatják, ápolgatják: például megvolt a reggeli, akkor egy kis gyógyszer, egy kis borotválás, és aztán ülj meg nyugodtan a fenekeken, mert mindjárt lesz majd ebéd is. Ezzel szemben a mi életünk úgy megy, hogy még reggeli előtt, ha lehetséges, el kell minden ápolási-gondozási tevékenységet végezni, mert reggeli után gyógyszer, ámen – tehát imádkozunk –, és ott kell hagyni a csoportot. Mint ahogyan mi is reggelizünk, tisztálkodunk és elmegyünk a munkahelyünkre, vagy valamilyen tevékenységbe fogunk, nekik is így kell élni. A sérült embernek is sok képessége megvan, de mindenképpen segíteni kell egy olyan irányba, hogy változatos körülmények között töltsse el a napját, munkával vagy tevékenységgel, amennyire lehet.

Gondozottjaink öt csoportban élnek, az ötödikben is még középsúlyos fogyatékosok vannak, de ők a legirányíthatóbbak. Az egyes és kettes csoport gondozottjaihoz rendszeresen mennek a magasabb csoportba tartozók segíteni. Ez utóbbiak félórával korábban kelnek, hogy elkészülve az egyes és kettes csoportba mehesse a rájuk bízott két társukhoz segíteni beágyazni, esetleg tisztálkodni. Ugyanígy ők korábban reggeliznek, és aztán segítenek a többiek reggeliztetésében. Ez tehát egy rendszeres, igazi feladat, de nyilván olyan embereket bízunk meg ezekkel, akik képesek is rá, és nem szenvednek tőle. Van két olyan csoport, akik fel tudnak takarítani maguk körül, vagy kerti munkát tudnak végezni.

Szívesen vesznek részt a munkában, vagy szükség van valamiféle ösztönzésre is?

Van egy szorgalomtáblánk, amelyet a hétfői értékeléseknél használunk: egy héten 0-5 korongot kaphatnak jutalomból szorgalmukért. Hangsúlyozom, nem a képességért, hanem a szorgalomért. Minden hónap végén a korongokat beváltjuk egy-egy százásra, elmegyünk egy közeli nagyáruházba, és ott a dolgozókkal együtt elkölthetik a pénzüket. Azt vehetnek, amit akarnak. Van, aki például kifejezetten az alkoholmentes sörre megy, mert szoktunk grillezni az udvaron. Van, aki a ruszlit szereti – én nem tudom, miért –, van, aki chipset vesz, vagy elemet a kistrádióba. Ez nagyon pozitív hatású sok szempontból is. Ahogy bemennek az áruházba, figyelniük kell egymásra és a segítőkjükre, mert ott sok ember van, és el lehet tévedni, tehát tanulnak. Odamennek a pulthoz, ahol sok vonzó dolog van, amit esetleg már láttak újságban vagy a reklámban, és levesznek va-

lamit. Ilyenkor előfordul, hogy azt mondjuk: rendben van, ezt megveheted, de akkor semmi mást nem tudsz venni, és ezt megértve visszateszi a nagy dobozt és levesz egy kisebbet. Ebben a pillanatban tehát a lemondást gyakorolja. Kivárja a sorát a pénztárnál, tehát türelmet tanul, és amikor a pénztárt elhagyja, örül annak, hogy volt egy célja, egy terve, amire már otthon készült, és azt meg tudta valósítani. Ami a szatyorban van, az az övé, csak az övé, mert ő dolgozott meg érte, a munkája gyümölcse. Ha valami az övé, akkor ha akar, adhat belőle másnak. És adni is szoktak. Akinek semmije nincs, az nem tud ajándékozni. Ez lehet, hogy apró kis mozzanata csak az életünknek, de úgy gondolom, hogy sok gyógypedagógiai fejlesztéssel sem biztos, hogy meg tudnánk ezeket a célokat valósítani. Tehát mindenképpen a gyakorlatiasságra törekszünk és a munkás hétköznapiakra.

Van egy nagyon jó kis barkácsműhelyünk is. A műhelyben dekorációs tárgyakat, és más huncutságokat készítenek. Ebben jól tudom használni az asztalos szakmámat is. Persze lehet a foglalkoztatóban gyöngyöt fűzni, gyurmázni, sokféle más elfoglaltságot találni, de azt gondolom, hogy felnőtt férfiekről van szó, így alapvetően a munkának kellene kitöltenie napjuk jelentős részét. Ezért indítottuk a barkácsműhelyt, ami úgy néz ki, hogy föl is fog fejlődni, hiszen egyre komolyabb dolgokat tudunk megcsinálni.

Ezt az egészet szívvel kell csinálni, fel kell fedoznunk azokat a réseket, ahogyan el tudunk jutni az értelmükig és fel tudjuk fedezni képességeiket. Számomra a legnagyobb ajándék az, hogy amikor a gondozottért eljön az édesanyja, akkor repül, hisz már nagyon készül, és örömmel megy el. És amikor jönnek vissza és leszáll a buszról, akkor otthagyja a szülőlt, és ugyanúgy repülve jön Haza. Ugyanolyan örömmel jön, ugyanúgy haza, ez lehet a mi munkánk fokmérője.

Barnóczki Anita



Pünkösöd és Babel

Pünkösöd ünnepe kapcsán elgondolkodhatunk Istennek azon a csodáján, hogy a tanítványi bizonyágtételt az igen vegyes összetételű hallgatóság minden tagja a saját nyelvén értette. Szokás ilyenkor párhuzamot keresni a bábeli nyelvzavar történetével, ám a kép nem ilyen egyszerű, és kérdéseket vet fel. Vajon a bábeli eseménysorban büntetésként a mai értelemben vett nyelvcsaládok és nyelvek jöttek létre a maguk szép rendje szerint, amelyekben olykor-olykor még el is gyönyörködhetünk? Vagy a pünkösdi történet arról szól, hogy Isten Szent Lelke tolmácsként működött a sokfelől jött emberek tömegében? Vagy más mondanivalót sejtethetünk e bibliai leírásokban? Erről kérdeztük Török István vallásánár lelkipásztor.

Onnan induljunk ki, hogy mi történt pünkösdkor. Kétségtelen, hogy egy ellen-Bábel történt, de nem abban az értelemben, hogy megint egynyelvű lett volna valamennyi nép. Inkább abban az értelemben, hogy ahogyan Bábelnél nem értették egymást, úgy pünkösdkor megértették az Isten Igéjét. Ha egy kicsit lehetünk profának, mondhatnánk azt, hogy takarékosabb lett volna a Szentlélek részéről, ha pünkösdkor egy szent nyelven, mondjuk a Biblia héber nyelvén beszél, mert ezt az ott egybegyűlt zsidóság, prozeliták, diaszpóra zsidók valószínűleg többé-kevésbé értették volna. Így azt a csodatette volna meg a Szentlélek, hogy ezeknek a zsidó vallású embereknek saját szent nyelvük – amely ekkor már voltaképpen holt nyelv volt – vált volna újra érthetővé. De nem így történt. A Szentlélek azt végezte el, hogy ott mindenki a saját anyanyelvén, a szívéhez közel álló nyelven hallhatta az Isten nagyszerű dolgait. A pünkösöd tehát nem azt a tanulságot adja elénk, hogy Isten „kijavítja azt a hibát, amelyet elszívve elkövetett azzal, hogy több nyelvet engedélyezett vagy inspirált vagy büntetésül hozott az emberiségre”, hanem közel jött az emberekhez azzal, hogy az ő nyelvükön szólalt meg. Ezzel megszentelte a nyelvüket.

Fölvetődhet tehát a kérdés, hogy a soknyelvűség egy „malőr”-e, ahogyan ezt egy aszszony fogalmazta meg, amikor Marosvásárhelyen verték a románok a magyarokat: Nem kellett volna az Úristennek Bábelnél összezavarni a nyelveket, akkor mindez nem történt volna meg! – vagy valami másról van szó? Közel kell tehát mennünk a bábeli történethez. Tudósok kimutatták, hogy a Bibliában különböző hagyományrétegek vannak, amelyeket később a szent szerző ihletetten egybeszerkesztett. A bábeli történet az egyik legrégibb hagyományréteghez tartozik, és arról

van benne szó, hogy egy bizonyos földterületnek („egész földnek”) egyféle gondolata és beszéde volt. Az eredeti héber szövegben egy olyan kifejezés van, amelyet egyébként Isten Igéjére szoktunk használni (dábár) és egy másik kifejezés (száfá = ajak) is szerepel. A gondolat és az „ajak”, vagyis szó egy volt. Sineár, azaz Bábel földjén nagy egyetértés uralkodott abban, hogy a hatalomösszpontosítás nevében parancsba adatott egy nagyszerű, dicsőséges építmény felépítése azért, hogy nagy és dicsőséges nevet szerezzenek az Isten nevével szemben, illetve hogy biztosítsák azt, hogy itt egy hatalmas és egységes birodalom jöjjön létre. A cél tehát az volt, hogy ne széledjenek szét: Építsünk tornyot, hogy „szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén!”

Az Úristennek azonban egészen más a gondolata. A magyarországi közéletből is ismert a szubszidiaritás elve, ami azt jelenti, hogy az emberek kis közösségekben élnek igazán, családban, faluban, kerületben, városban, utcában, szomszédságban, és a kérdéseket, problémákat ott kell megoldani. Olyan törvényeket kell hozni, hogy az emberek meg tudják oldani a kérdéseiket kicsi körökben, és nem olyanokat, amelyek alapján valahol a csúcson kitálják, hogy mi lesz jó, és aztán ezt rá is erőltetik a kis közösségekre. Az Isten gondolata ez a bizonyos kis közösségekre való feladatleosztás: széledjete el a földön, és úgy hajtsátok uralmatok alá! Tehát ne egy uralkodó hajtsa uralma alá a földet, hanem ti, emberek, családonként, nemzetségenként. A bábeli történetet megelőző bibliai fejezetben már szó van erről. Az emberek elszéledtek a földön, és Noé fiai elfoglalták a föld különböző részeit területük, nemzetségük és nyelvük szerint. Létezett tehát nyelvük, saját nyelvük, amelyet közösségeikben értettek, és amelyen egyet is tudtak érteni. Abba a nemzetségábrázlatba, amely a bábeli történetet megelőző fejezetben van, a

KÉRDŐJELEK



szerkesztő beleszerkesztett egy kis történetet, amely tulajdonképpen már a bábéli történethez tartozik. A felsorolt nemzetségek között volt egy nagy vadász, bizonyos Nimród, aki elkezdett „hatalmaskodni” a földön. Az ő nemzetsége ment be Sineár földjére, ami Babel, és ennek a nemzetségnek, ezeknek az embereknek, ennek a földnek volt az az egy közös ajka és gondolata, hogy csináljunk globális hatalmú nagybirodalmat. Ebbe lép bele az Úristen azzal a kegyelmi tettel, amely megakadályozza tervüket. Kommunikációs zűrzavart támaszt, nem értik meg egymást: összeza-
varodik a gondolat és a szó.

A bábéli torony szimbólum. Mint ahogy a zikkurátok, a későbbi babiloni tornyok is azok. Tulajdonképpen azt mutatják, hogy az ember a maga „lehetőségeivel” élve, felmegy az Istenhez egy nagy lépcsőzetes torony tetejére, és ettől kezdve rendelkezésére fog állni az istenség. Ott a toronyon az ember ráveheti az Istent arra, hogy az ő emberi akaratát teljesítse. Úgy hívják ezt, hogy teurgia, azaz istenkényszerítés, de úgy is lehet hívni, hogy „minden hatalom a dolgozó népé”, vagy úgy is hívhatjuk, hogy diktatúra. Tehát fölmegyünk a hatalom csúcsára, és onnan majd elintézzük a dolgainkat. És itt lép be az a gyönyörű humor, hogy az Úristen az „évig érő” toronyra „lenéz”, és ezt mondja: menjünk már le, nézzük már meg, hogy mit csinálnak azok ott. Tehát az egész emberi hatalmaskodás, amely ma is jellemző a globális gazdasági hatalom gondolkörében, arra törekszik, hogy egységes hatalom legyen az egész földön. Ugyanez van jelen ma Ma-

gyarországon is – mini viszonylatban és még tragikomikusabban –, de erre ennyi a válasza Istennek: nézzük már meg, hogy mit is akarnak, mit is csinálnak ezek, mert ez nem lesz jó, nekik nem lesz jó. Még a végén sikerül nekik, és az tragédia lesz – számukra. Isten nem ijed meg, hanem szegény embereket szánja: még alig kezdenek élni, és már diktatúrában éljenek? Oldjuk meg a kérdést azzal az eszközzel, ami amúgy is rendelkezésre áll, zavarjuk össze a beszédüket. Ez könnyen érthető ma is: ha az ember bekapcsolja a televíziót és hallgatja a különböző kommentátorokat, elemzőket, máris Babelben érzi magát, mert a gondolat és a „száj” csillagászati távolságra van egymástól. Nem az van a szájon, ami a szívben. Körülbelül ez a bábéli ta-

emberek között a földön, hogy különböző nyelveken beszélnek, ezt a Szentlélek ugyanis megszentelte pünkösdkor, hanem az, hogy az emberek maguk között hazudoznak. Vegyük akár a legszemélyesebb kapcsolatokat, a politikai életet, vagy az államok, népek közötti viszonylatokat: hazudoznak. Pünkösdkor a Szentlélek pedig azt mondja, hogy meghirdetem az Isten nagyszerű dolga-
it, és ha ehhez kezdesz el igazodni, beszélj bár pártusul, médül, elámitául vagy arabul, akkor Istenhez igazodva a másik embert is megtalálod a maga nyelvén. Mi is, ha a mi magyar nyelvünkön beszélve Istenhez igazodunk, akkor megtaláljuk egymást is. Isten tehát nem teszi zárójelbe a nyelveket, mint a középkori egyház, amely azt gondol-



Pieter Brughel (1525?-1569): Babel tornya

nulság lényege: az ajak nem azt mondta, ami az igazság. És ebből az emberek között zavar keletkezik, mivel nem lehet tudni, hogy a másik most hazudik-e vagy sem. Ez nem azt jelenti, hogy Isten hazuggá tette az embereket, hanem azt, hogy leleplezte az alapvető hamisságot, amely már megvolt. Hiszen amikor az ember abszolút, tehát isteni hatalomra tör, az már önmagában hamisság, és nem jó. Nekünk sem jó, és a hatalmas-
kodóknak sem. Nem az a probléma az

ta, hogy akkor lesz teljes a katolicitás, ha a szent dolgok mind latinul folynak. Feltételezték, hogy akkor mindig mindenki mindenütt ugyanazt fogja érteni, csak hát ebből lett a „hókusz-pókusz”, meg az „ettem pirított túrót” (hoc est corpus, et cum spiritu tuo), meg a „pingvilinka” a pangue lingua-ból. Ezek azok a kifejezések, amelyeket az egyszerű emberek meg nem értve, de mély áhítattal mondogattak.

Istennek tehát nem büntetése, hanem gondolata, hogy legyenek népek és nemzetek, amelyeknek a Szentlélek által meg kell ismerniük Krisztust saját nyelvük segítségével, hogy azután megtalálják egymást és helyüket békében és szeretetben „itt s túl ez életen”.

Török István
vallásánár-lelkipásztor, Sárospatak



Új rovatot indítunk „Tudós lelkipásztoraink” címmel, amelyben szeretnénk bemutatni a közelmúltban doktorált lelkipásztorokat. Sokak számára áhítatos távolságba helyezi a doktori cím annak viselőjét, mások talán irigykednek, ismét mások el sem tudják képzelni, mivel is foglalkozik valaki, aki a teológiai tudományokban elmélyed. Mindezeket túl pedig úgy gondoljuk, tartalmas, értékes gondolatokkal gazdagodhatnak olvasóink, ha bepillantást nyerhetnek egy-egy doktori témába, a tudomány egy-egy szeletébe. Tudjuk, hogy nem könnyű röviden, egyszerűen, és közérthetően megfogalmazni azt, ami egy bizonyos tudás birtokában már nagyon komplex, sok szempontot és titkot hordoz - mégis erre kértünk föl két lelkipásztor, akik reménységünk szerint csak megnyitják a bemutatkozók sorát. Megkértük őket, írjanak nekünk arról, miért szánták rá magukat erre a hosszú és nehéz munkára, hogyan tudták ezt összeegyeztetni gyülekezeti munkájukkal, egyéb kötelezettségeikkel, illetve milyen tudományággal, témával foglalkoztak?

A teológiai tudomány alaposabb művelésére már a teológus évek alatt kaptam indíttatásokat.

Édesapám példája, professzoraim – köztük a most elhunyt Pásztor János – buzdítása és segítségével révén indultam el ezen az úton.

Fiatal lelkészként 1982-ben megkaptam azt a kivételes lehetőséget, hogy egy évet Skóciában, az edinburghi egyetem teológiai fakultásán tölthettem el. Az ott hallgatott előadások, szemináriumi foglalkozások mélyítették ismereteimet, és fokozták érdeklődésemet a bibliai és gyakorlati teológiai tudományágak iránt. Hazatérve folytattam a lelkészi munkát a Nyírségben, majd Csongrád megyében. A tudományos fokozat megszerzésére akkor egyre kevesebbet gondolhattam.

1995-ben családommal Sátoraljaújhelyre kerültünk, és nem

sokkal ezután a sárospataki teológia tanárai megkerestek, hogy vegyek részt a teológiai oktatásban. Óraadó, majd megbízott vezető lettem a gyakorlati teológiai tanszéken. Tudtam, hogy e vállalással együtt jár az is, hogy meg kell szereznem a tudományos fokozatot. Nem volt könnyű e döntés, mert a lelkipásztorság, a tanári munka és a család mellett és már nem is fiatalon kellett belevágnom, de hálát adok Istennek, hogy megsegített, és köszönöm családom és a gyülekezet türelmét is.

2001-ben iratkoztam be a Debreceni Református Hittudományi Egyetem doktori iskolájába. Öt területen kellett munkálkodnom. Először is konzultációs tanulmányokat kellett készítenem a fő szakterület, a gyakorlati teológia és két mellékszak, az ószövetség és az egyháztörténet témáiból. A második és harmadik terület a publikáció és az ok-



Dr. Kádár Ferenc

tatás volt. Teológiai folyóiratokban kellett megjelentetnem tanulmányokat, cikkeket, emellett fel kellett felmutatnom az oktatásban elért eredményeimet. A negyedik terület a nyelvtanulás volt: angol és német nyelvből tettem le nyelvvizsgát. Az ötödik terület magának a doktori dolgozatnak az elkészítése. A doktori szigorlatra és a dolgozatvédésre az idén február 15-én került sor.

A dolgozatom címe: Egyház itt és most (Az ekkleziasztika művelésének alapjai, eredményei és mai lehetőségei). Az ekkleziasztika a gyakorlati teológia egyik tantárgya, amelyik az egyházzal foglalkozik. Nagyon fontosnak érzem a teológiai oktatásban, de a gyülekezeti életben is az egyház alapos ismeretét. Ezzel több teológiai tudományág foglalkozik, ezek között az ekkleziasztika az itt és most élő egyház életét és szolgálatát vizsgálja és mutatja be.

Aki az anyaszentegyházban



Kádár Ferenc a doktori bizottság előtt

szolgálni szeretne akár lelkészként, akár másféle szolgálatban, annak tudnia kell, hogy az egyház – bár emberek alkotják – nem egy a sokféle társadalmi szervezet közül. Az egyház Isten tulajdona, ő rendelkezik vele. Nem azért lehet valaki az egyház tagja, mert „belépett”, vagy beírták a nevét a választói névjegyzékbe: Isten elhívó kegyelme által lehetünk az egyház tagjai. Azt is tudnunk kell, hogy az egyház változik, mozgásban, úton van. Isten vezetésére kell hagyatkoznia, küldeté-

sét csak akkor tudja betölteni, ha nem emberi elvárások szerint él, és nem a világgal együtt akar menni, netán a világ után kullogni, sokkal inkább Isten eljövendő országa felől kell „érkeznie”. Isten országa pedig – ahogy ezt Jézus Krisztus megmutatta – a világgal, az emberi gondolattal szemben valósul meg.

Az ekkleziasztika az ilyen és ehhez hasonló igei összefüggéseket és normákat gyűjti egybe, és ezekhez méri az egyház, a gyülekezet jelenlegi valóságát, életét és

szolgálatát. Ennek a tudományágnak szép története van a magyar gyakorlati teológiában. 100 éve alapította meg Ravasz László, művelői között Makkai Sándort, Imre Lajost és László Dezsőt kell említeni. Az ő életművüket igyekszem összefoglalni a dolgozatban, és keresem a választ arra, hogy ma, a 21. században hogyan lehetne folytatni ezt a szépen megkezdett munkát.

Kádár Ferenc
Sátoraljaújhely

A

z olvasás szenvedélye mindig kitöltötte az életem. 19 éves koromban – akkori tinédzseres lendülettel – vakmerően írtam egy dolgozatot a létezés fogalmáról. Ezt a dolgozatot – ma már számomra érthetetlen bátorsággal – elküldtem az akkori, egyetlen filozófusképző intézetbe, az Eötvös Loránd Tudományegyetem II-es Számú Tanszékének vezetőjéhez, Ancsel Éva professzor asszonyhoz. Legnagyobb meglepetésemre a dolgozatomra válasz érkezett. Felajánlották, hogy az akkori viszonyok között – hihetetlen módon – felvételt nyertem a filozófia tanszékre. Ekkor már minden szándékom a teológiára való bejutás volt. Lelkipásztor szerettem volna lenni.

Lelkészi diplomámat 1984-ben Debrecenben szereztem meg. A teológián nem tartoztam az eminens tanulók közé. Jól lehet a külső szemlélő számára elveszetteknek látszottam a teológusok között, mégis figyelmemet erősen lekötötte a teológia tudománya mellett a bölcsélet. Őszintén meg kell mondani, abban az időben a továbbtanulást a világi és egyházi hatóságok nem tették lehetővé. Első jelentkezési szándékomat a Miskolci Egyetem jogi karára az Egyházkerület akkori vezetése kategorikusan és elég durván visszautasította. A tudomány iránt való érdeklődésemet azonban ez sem törte le, az erdőhorváti és rásonyáspberenci parókián számomra komoly szellemi munkát végeztünk egy kis, választott körrel. A változás idején az első adandó alkalommal azonnal beadtam felvételi kérelmemet a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészkarán a filozófia szakra. 1994-ben szereztem meg itt a diplomát. Máig sajnálom, hogy az akkori tan-

székvezető által nagyvonalúan felajánlott doktorálási lehetőséget akkor egy másik cél érdekében elmulasztottam. 1995/96-ban két féléves ösztöndíjat nyertem Münchenbe. Itt a Ludwig Maximilianus Egyetemen teológiát és a jezsuita főiskolán filozófiát hallgattam. Ezekről a tanulmányoktól fellelkesülve hazatérésem után – természetesen a sok gyülekezeti munka mel-



Dr. Varga István

lett – szerettem volna teológiai doktorátust szerezni. Ekkor a teremtés teológiája foglalkoztatott s mellette a filozófia egyik elhanyagolt ága, az ontológia is. Mindkét témában sikerült elmélyülten foglalkozni olyan részletkérdésekkel, ami megítélésem szerint méltó lett volna doktori témához. Ezt a lelkesedésemet azonban a Debreceni Teológia illetékes tanárai udvariasan bár, de lehűtötték. Drága, kiváló mentorom dr. Szathmáry Sándor professzor úr unszolására adtam be doktori kérelmemet a Miskolci Egyetem Bölcsészkarára, ahol kelő előtanulmányok és vizsgák után 2004-

ben doktori szigorlatot tettem. Az egyetem profilját tekintve a doktori disszertációm címe: Ősi keresztyén elemek a magyar kultúrában. Szeretném megköszönni ismételten dr. Szathmáry Sándor professzor úrnak azt a kedves és jóindulatú atyai támogatást, amely átlendített a holtponton. Az ő segítségével nélkül egészen biztosan minden másképp alakult volna.

Véleményem szerint ma még inkább szüksége van a világnak és az egyháznak műveltek, sokat olvasott, lehetőleg naprakész lelkipásztorokra. Lelkipásztori munkám során elég gyakran kell világi, jól felkészült emberekkel tárgyalnom. Tudom, hogy a tárgyalások sikere sokszor azon múlik, hogy a lelkipásztornak milyen identitástudata, műveltsége és alázata van. E három tulajdonságot napjainkban feladata lenne egyesíteni a teológia-oktatásnak és a leendő lelkipásztoroknak. Amikor a kis falvakban szolgáltam, viccesen úgy neveztük ezeket az időket, hogy a „rasonyi ösztöndíj ideje”. Ez azt jelentette, hogy ezekben az esztendőkből az apró települések adta különleges lehetőségeket – a csendet, a nyugalmat, a viszonylagos gondtalan életmódot – nagyon is pozitívan használtuk ki az önképzést illetően. Ahelyett hogy panaszkodtunk volna, hogy kicsi a hely, elzárt a külvilágtól, kevés a fizetés, nincs autó, a panaszkodásra fordított energiánkat tanulásra, művelődésre használtuk. Hadd buzdítsak szeretettel minden fiatal lelkipásztor az önképzés fontosságára, és hogy használják ki azt a lehetőséget, amely talán soha nem tér vissza életükbe!

„Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90, 12.)

Varga István
Tiszaújváros

Lelkész-presbiteri konferencia Tiszáninnen

A Miskolci Egyetem dísztermében 2007. március 24-én, ismét több száz északkelet-magyarországi református ember jelent meg. Lelkészek és nem lelkészek gyűltünk össze azzal a céllal, hogy első sorban Igével, imádsággal és egyházi énekekkel együtt dicsőítsük Istenünket, másrészt pedig hogy – ugyancsak Istenre és Igéjére figyelve – a közösségről, erről a kiemelten fontos, éppen ezért mindig is veszélyeztetett társadalmi kategóriáról gondolkodjunk és beszéljünk nemzeti és (nép)egyházi összefüggésben. Természetesen célja volt ott és akkor a konferenciának, hogy a hallottakat – idővel – mindannyian továbbgondoljuk, elemezzük, „megtusakodjuk”, a helyi sajátosságoknak megfelelően szűkebb környezetünkben alkalmazzuk, esetleg szelektáljuk.

„Közösségben van az Úr az öt félökkel...” hangzott el többször is a Zsoltárok könyvének ez az ismert igeszakasza; s a közösségről, annak fogalmáról és formájáról elmélkedve, mi is lehetne meghatározóbb támpont a keresztyén önazonosságban, mint az a tény, hogy akiket Isten eleve ismert, és a világ teremtése előtt már magának kiválasztott, azokkal közösségben van! Ez a közösség – Isten és megváltott teremtményének kapcsolata – állandó és kikezdzhetetlen.

De mi a helyzet az ember és ember kapcsolatával, közösségével? Ezek is minden esetben állandóak és kikezdzhetetlenek? Mindannyian tapasztaljuk, hogy nem! És ez érvényes magyar református

„nagy” és „kis” közösségeinkre egyaránt. Mindazonáltal egy biztos: a magyar reformátusság mint „evilági” közösség, sajátos történelmi, társadalmi és mentalitásbeli gyökerekkel rendelkezik. Ebből következik, hogy jelenünk – és jövőnk is – sajátos: más nemzeti, illetve felekezeti közösségektől eltérő formát mutat és fog is mutatni.

Ezekről a sajátos közösségi gyökerekről és hajtásokról szölkáltak többen is többféleképpen. Mindenképpen hasznos, érdekes és egyben szükséges is volt presbiteri körben újra feleleveníteni és megrajzolni a „honnan jöttünk, hol vagyunk, s merre tartunk” ívét. Mi magyarok messziről jöttünk, de jöttünk és meg is érkeztünk a Kárpát-medencébe. Sajátosan, rokontalan népként. Küldetéssel, a szó jó értelmében véve elitista szemlélettel és tervekkel, amely a későbbi évszázadokban is megmaradt. Megmaradt – különösen is a reformáció után – mert szükség volt rá. S ami szintén fontos elemét alkotta – alkotja? – magyar, s azon belül is református közösségi önértelmezésünknek, hogy a „köz” érdekét szemmel tartva a tehetséges, a rátermett egyén, aki többet kapott, többet is forgasson vissza. Erről tettek bizonysgot a véres – és vértelen – ellenreformáció idején azok a protestáns nemesek, akik mint az egyház világi patrónusai védték a lelkészt, a tanítót, a templomot és az iskolát. Ez a szellemiség uralta a Kollégiumok világát is, ahol az idősebb gondjára bízták – mert bízhatták – a fiatalabbat, nem beszélve a presbitériumok döntései mögött meghúzódó aggódó, féltő és szerető motívumokról.





A küldetéssel, lehetőségekkel, karizmával rendelkező egyén, minőségi módon forgatta vissza Istentől kapott idejét, tehetségét, fizikai erejét, vagyónát oda, ahová Istene elhívta.

Aztán ezeket a gyökereket kezdte el rágni „valami” nagyon lassan, de annál hatásosabban. Változott a világ, s benne változtak a „közösségi szabályok” is. Az agrárius református „taktika” idejét múlttá vált, főleg azért is, mert a 20. század közepétől mesterségesen is azzá tet-

ték. Talán ennek is volt köszönhető, hogy az egykori nyitott református közösségek zárkózottabbakká, az elitista jellem pedig megtörtté lett. S napjainkban mintha egy újabb kört vert volna ránk az idő.

Hogy a „honnan jöttünk, hol vagyunk, és merre tartunk” kérdése lehet hogy három elemből áll, de megválaszolása valahogy mindig is egy, szerves ténymegállapítássá áll össze.

Mert ahol múltban, jelenben és jövőben – legalább – két vagy három emberből álló csoportosulás tagjait Krisztus tisztelete, valamint szolgálata köti össze, ott már valódi közösség születik.

S ha ráadásul ez a közösség magyar reformátusokból áll, akkor ez a közösség – gyülekezet – törvényszerűen nyitottnak, ha kell önfeláldozónak, a köz érdekeit szem előtt tartónak fog tűnni.

SZ. M. B.

Kerületi lelkészértekezéslet Sárospatakon „Gyülekezet és/vagy Intézmény”

A

Tiszánineni Református Egyházkerület 2007. április 28-án szombaton 10 órai kezdettel tartotta lelkészértekezésletét Sárospatakon a Református Kollégium Imatermében.

A lelkészértekezéslet „Gyülekezet és/vagy Intézmény” téma felvetésével került megrendezésre. Az értekezéslet nyitó-áhítatát dr. Kádár Ferenc sátoraljújhegyi lelképásztor tartotta, amelyet Csomós József püspök köszöntő és gondolatébresztő szavai követtek.

Ezt követően az oktatási intézményeink vezetőitől hallhatunk egy-egy rövid beszámolót. A Sárospataki Református Gimnázium részéről Szathmáriné Tóth Pál Ildikó, a Lévy József Református Gimnáziumából Ábrám Tibor, végül a Sárospataki Református Teológiai Akadémia részéről dr. Börzsönyi József

szóltak intézményeik helyzetéről, miután fórum keretében lehetőség volt a hallottak megbeszélésére.

Végezetül pedig tájékoztatás hangzott el a gyülekezeti honlapok készítésének lehetőségéről.

(szerk.)



Filmajánló - 300 Készülj a dicsőségre!

Filmszeretők körében hatalmas vitát váltott ki a 300 című film. Sokan már a film létezésének jogát is vitatják: lehet-e, kell-e történelmileg nem hiteles filmet forgatni egy közismert történelmi eseményről? (A film a thermopülai csatát mutatja be sajátos szemszögből.)

A film készítői, Zack Snyder (rendező) és Frank Miller (társrendező producer, valamint a film alapjául szolgáló képregény rajzoló írója) már a film forgatásának legelső fázisában közölték: ez nem történelmi film, hanem egy képregény filmesített változata lesz.

Az átültetés sikerült, a filmben rengeteg olyan jelenet van, ahol az ember nem is az eseményt nézi, hanem csak gyönyörködik a látványban. A profizmusban, ahogy a rendező és az operatőr játszik a fényekkel, a színekkel, néha teljesen az az érzése a nézőnek, hogy ez bizony egy képregény! Fantasztikus a film vágása, a lassítások, majd a hirtelen gyorsított események, a színészek játéka, akik elhitekelik az emberrel, hogy „ez Spárta”.

Szerintem lehet és kell is filmet forgatni úgy, hogy egy kicsit játszunk a képzelettel, és az alkotói szabadsággal élve úgy ábrázoljuk a dolgokat, ahogy azt elképzeltük. Hi-



szén melyik fiút ne ragadta volna el a képzelet, amikor először hallott Leonidaszról és az ő bátor 300 harcosáról, arról, ahogy szembenéztek az akkori világ legnagyobb seregével. Vagy vegyük csak a spártaikat, akik több száz éven keresztül csak a harcmodorukra és a harcra figyeltek. Egy társadalom, ami a becsületre, az erőre és a bátorságra épült! Hányan képzelték magukat bátor görög harcosoknak, akik nem saját magukat, hanem a társaikat védtek pajzsikkal „combtól vällig” és bármikor szemébe nevettek a halálnak!

Ez az, amiben a film maradandót alkotott. Olyannak ábrázolja a spártaikat, amilyenek látni szeretnénk őket. Legyőzhetet-

len harcosoknak, mindhalálig hű bajtársaknak, parancsra engedelmeskedő, mégis fékevesztett fenevadaknak. Végre látunk igazi falanxot, látjuk, milyen, amikor egyszerre mozdul 250-300 ember. A néző észre sem veszi, és már magával is ragadta a hangulat, ahogy „kevesen küzdenek sokak ellen”. Azt hiszem, szükség van ilyen filmekre, amik ha történelmileg nem is hűek, de valami olyasmit mutatnak, amiből sajnos manapság egyre kevesebbet látunk: önfeláldozást, hazaszeretetet, kötelességteljesítést, bátorságot és kitartást!

A vita másik forrása az volt, hogy egy ilyen „hazafias” témájú filmnek biztos más mondanivalója van most, mikor Amerika a volt perzsa birodalom „leszámazottaival” civakodik. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezném, hogy az eredeti Frank Miller képregény 1998-ban készült, és akik megnézték a filmet, talán vessenek egy pillantást az eredeti képregényre és rájönnek, hogy aktualizálni mindent lehet, csak van, amit nem érdemes!

A filmet szigorúan felnőtteknek készítették. Hősies mese azoknak, akik annak idején történelem órán beleszerettek a spártaikba.

subjektív

MIÉRT ÁLLTOK ITT AZ ÉG FELÉ NÉZVE?
(APCSEL 1,11)
CSILLAGPONT
A TALÁLKOZÁS PONTJA



REFORMÁTUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ
SÁROSPATAK
2007.JÚLIUS 17-21.





Európa Rádió Záhony 90,4 Mhz
Európa Rádió Mezőkövesd 102,1 Mhz
Európa Rádió Miskolc 90,4 Mhz

Hallgassák új frekvenciáinkon is adásainkat!

Szeretettel ajánljuk kedves hallgatóink figyelmébe internetes oldalunkat is, ahol élőben hallgathatják rádióműsorainkat, illetve archív felvételeket is találhatnak.

www.tirek.hu

Látogassa Ön is rendszeresen a Tiszáninneni Református Egyházkerület honlapját, ossza meg gyülekezete, közössége eseményeit, ajánlja programjait a világháló nagyközönségének, írja meg gondolatait egyházkerületünket érintő témákban!

www.reformatus-tizsaninnen.hu vagy www.tirek.hu

**Üdvözöljük a
Tiszáninneni
Református
Egyházkerület
honlapján!**



Egyszerű hírküldési lehetőséggel, változatos fórumtémákkal, friss információkkal várjuk látogatóinkat!